

Nepriklausoma LIETUVIA

Independent Lithuania

1950. VIII. 3. — Nr. 31 (174)

MONTREAL, 1950 m. RUGPIŪTIS — AUGUST 3 d.

PRICE 10 c. X METAI

Pralopusi šaltąjį karą, bet neteisingu - agresijos - keliu eidama,

MASKVA IEŠKO IŠSIGELBĖJIMO

Korejos karo fone, SSRS greičiausia tas jau nepavyks. Ypač, kad, Jungtinės Amerikos Valstybės emėsi visų priemonių, kurios garantuotų būtinumą sutriuškinti kiekvieną agresorių.

Ko gi dabar Maskva sumanė pasinaudoti pirmininkavimo teise,

kuri šį mėnesį kaip tikslai jai priklauso?

Kai tikresnis atsakymas tuo tarpu sunku gauti, visiems bet gi yra aišku, kad Sovietų Rusija ne veltui daro šį žygį. O kai gero žygio iš jos nelaukiama, tai ir kilo nemažas susirūpinimas, ypač po Nehru „taikos“ pastangų, kurių Maskva, nors ir su rezervais, bet vis dėlto ne atmetė.

Ir štai rugpjūčio 1 dienos Saugumo Tarybos posėdyje jau kai kas paaiskėjo. SSRS atstovas Malikas, užėmęs pirmą kėdę, dar nenustatęs po sėdžio dienotvarkės, apkaltino JAV agresiją ir pareiškė, kad, girdi, Kinijos respublikos atstovo dalyvavimas Saugumo Taryboje yra neteisėtas, nes vietoje jo turis būti Maskvos diriguojamos komunistinės Kinijos atstovas. Dėl to kilo ginčas ir klausimas buvo pastatytas balsavimui.

Aštuoniais balsais prieš tris Maliko iškeltasis klausimas atmetamas.

Tačiau išryškėjo, kad Indija, laikydamasi Nehru iniciatyvos, ir Jugoslavija Tito nuodėmų, balsavo su Maliku... Tegu yra suprantama, kad tai jie daro dėl agresijos baimės ir gerinimosi Maskvai, bet taip gi yra žinoma, kad tas nieko nepadės, todėl Maliko palaikymas yra vis dėlto blogas faktas.

„Atsirevanšuodami“, JAV ir D. Britanijos atstovai įneša Saugumo Tarybos rezoliuciją, kuria

siūloma neremti šiaurinės Korejos komunistų jokia parama, nes jie yra agresoriai.

Tai žinoma, yra nukreipta į Maskvą ir jos satelitus, kurie jau aiškiai ir jau oficialiai pradėjo remti agresorių: komunistų radijas viešai padėkojo Maskvai, kad ji viena tiksliai juos remia, o Vengrija oficialiai jau pasiuntė Korejos komunistams paramos siuntimo.

Spėjamoji priežastis, kodėl Malikas atvyko pirmininkauti Sovietų boikotuojamos Saugumo Tarybos posėdžiui,

yra ta, kad Korejos konfliktas, nežiūrint Maskvos pastangų kaip galima greičiau baigti, ne sibaigia. Jungtinių Tautų jėgos auga, iš Korejos jos nepasitraukia ir todėl ateis diena, kada Koreja bus išlaisvinta ir, žinoma, ne tikrai pietinė, bet visa Koreja, kuri pagal JT nuostatą turi būti sujungta ir su daryta viena Korejos respublika. Maskva dabar pamatė, kad tai yra neišvengiama, todėl dabar bando surasti kokią nors išeitį. Malikas dabar ir yra tas zondas, kuris turi išzonduoti visas galimybes rasti išeitį, kad Maskva liktų „susa“. Tačiau galima spėti, kad

Maskva neišlaikė „šaltojo karo“.

Maskva įklimpo ir dabar bando gelbėtis. Padariusi klaidų su karo pradžia, ji daro klaidų ir ieškodama išeičių: ji kaltina Ameriką agresija, kai ji pati yra aiški agresorė. Be to, kurs to komunistinės Kinijos agresiją. Tačiau

Jungtinės Amerikos Valstybės yra aiškiai apsisprendusios,

ir agresingas Maskvos kelias į Vašingtoną neįmanomas. Jei gu Maskva nori gelbėtis, ji turi paieškoti taikos ir sugyvenimo kelių. Kitaip ir Maliko kelionė, kuri jau rodo tulą Maskvos kapituliaciją, nieko gera jai neatneš. Ne tuo keliu, kuris žadėtų taiką, Maskva eina. (k.)

Pradėdama Korejos karą, Maskva stipriai apsiskaičiavo.

Korejoje vyksta kovos

Paskutinėmis dienomis Korejos kare nieko labai didelio neįvyko. Frontas palyginti nežymiai tikslai kinta. Komunistai turi beveik visą Koreją savo rankose. Korejos respublika, palaikoma Jungtinių Tautų, laikosi nedideliame plote, kurio vidurinę tašką sudaro Pusanos uostas.

Jungtinių Tautų jėgos nuolat didėja.

Šiomis dienomis į Koreją atvyko dar dvi JAV divizijos, kurios užėmė fronto pozicijas. Laukiama dar daugiau jėgų, kurios ruošiamos Anglijoje, N. Zelandijoje, Austrijoje, Siame, Turkijoje. Todėl, nors JT la-

kosi nedideliame plote, kurio perimetrine linija turi tikslai apie 150 mylių, bet jos laikosi ir nežada pasiduoti.

Komunistai deda pastangas Korejos respubliką likviduoti.

Bet JT turi tvirtą nusistatymą atsilaukti ligi susilauks didesnių jėgų ir galės pradėti rejos valymą nuo agresorių išbrovėlių. Mac Arthuro vyr. būstinė praneša, apie gerą JT lėktuvų ir jūrų laivyno veikimą. Be to, JAV nauji ginklai gerai veikia, kaip „basooka“ ir kiti.

Kovos vyksta stiprios, bet dabar jau yra vilčių, kad JT jėgos atsilaikys.

Lietuviai ir Lietuvos ginklai Korejoje

(„Nepriklausomos Lietuvos“ bendradarbio oro paštu iš Vokietijos)

Kokiu būdu jie ten pateko?

Amerikiečių kariuomenės Vokietijoje organas „Stars and Stripes“ neseniai pranešė žinią iš Korejos, kad ten amerikiečiai tarp pagrobimų iš šiaurės komunistų ginklų aptikę keletą 75 mm patrankų, vieną šarvuočių ir vieną sunkvežimį su Lietuvos ženklais. Kokiu būdu jie ten pateko? Sovietai, užgrobę Lietuvą, tuos ginklus, matyt, išgabeno į Vladivostoką apygardą ir iš ten jau perleido sovietinei šiaurės Korejai.

Lietuviai Korejoje?

Neseniai pranešta iš Danijos, kad tėnykščiai pabaltiečiai (lietuviai, latviai, estai), tinką karinei tarnybai, pasisūlė Jungtinėms Tautoms kovoti su bolševikais Korejoje. Ir Vokietijoje DP lietuviai kreipėsi į amerikiečių įstaigas siūlydami vykkti Korejos karan.

Tarp amerikiečių karių, esančių Korejoje, šie abejojantys lietuviai kilmės vyrai. Daugelis jaunų vyrų, dabar einančių per emigracines komisijas ar jau vykstančių į Ameriką, sakosi ketiną Amerikoje priėmimo komisijos progos registruotis į amerikiečių kariuomenę kovai su sovietais, jei tik bus priimtų. Šitie vyrai teisingai teigia, kad kova su bolševikais yra viena ir nedaloma, nežiūrint, kur toji kova ir vyksta.

Ypatingos nuotaikos Vokietijoje.

Nuo pat Korejos karo pradžios Vokietijoje yra ypatingos nuotaikos. Jaučiamas tam tikras vidinis įtempimas, nors išorėje atrodo viskas ramu. Šei mininkės ir profesiniai vertei-

vos gerokai išpirko riebalus ir cukrų, kurių kainos maždaug dvigubai pabrango. Tačiau urmo sandėliuose tų gėrybių yra dar tiek, kad užtektų keliems mėnesiams — jei būtų normalios prekės. Atsargų sudarinėjimas pas vietinius gyventojus pasidarė visuotiniu reiškiu. Treminiai neturi iš ko atsargų sudarinėti, jie bevyrti tik savo nuogą gyvybę išnešti, jei karas įsižiebtų Vakarų Europoje. Jų pagacis būtų nepavydėtina.

Ar vokiečiai kariautų?

Be abejo Vakarų Vokietijos vokiečiai kariautų, jei sovietai imtų veržtis į Vakarų. Tiesa, amerikiečių aukštasis komisaras Mac Cloy dar tik šiomis dienomis pareiškė, kad ir toliau nesutinkas su vokiečių atsiginklavimu ir Wermachto atstatymu, tačiau čia pat pridūrė, jog niekas negalėsias stebėti, jei vokiečiai karo atveju tvertųsi ginklo savo tėviškei ginti.

Tikriausia, pirmiausia bus įjungta į vakarų sistemą Vokietijos sunkioji (karo) pramonė, o paskiau palaipsniui reikės leisti atsikurti ir savom ginkluotom pajėgom. Tai tik laiko klausimas.

Nauja PLB Krašto Valdyba.

Pirmajame PLB Vokietijos Krašto Tarybos susirinkime Schweinturte liepos 22 d. Krašto valdybos pirmininku išrinktas inž. Zundė, nariams E. Simonaitis ir mok. Karalius. Kontrolės komisijon A. Lymanas, J. Rauchas ir J. Strolia. Į Bendruomenės Krašto Tarybą įeina šie 12 atstovų: Dr. Dumbrys, J. Čepinskas, A. Lyman-

GEN. MAC ARTHURAS

Amerikos Jungtinių Valstybių pasiruošimas

JAV pasiruošimas pasipriešinti Maskvos agresijai yra tvirtas ir labai ryžtingas. JAV supranta didelį agresijos pavojų ir mobilizuoja visas jėgas. Miliardai dolerių paskirti apsigynimo tikslams: sausumos kariuomenei, aviacijai ir jūrų laivynui. Miliardai dolerių paskirti Europos, Turkijos ir Irano pagalbai. Apsigynimo mašina užvesta visu rimtumu ir didžiuliu mastu, kokių gali būti tikslai Amerikoje.

Daugelis fabriku jau persijungė į karo reikmenų gamybą: tankų, lėktuvų, laivų ir tt. Pradėti didžiuliai darbai nepaprastai dideliu mastu ir plačiu užsimojimu.

Asutralijos ministerių pirmininkas Monzie, kuris dabar vieši JAV, parlamente sakė kalbą, kurioje pabrėžė Australijos solidarumą su JAV ir tvirtai palaikė JAV pasiryžimą pasipriešinti agresijai.

— Švedija ir Danija įteikė SSRS notas dėl žvejybos varžymų Baltijos jūrose.

— JAV paskyrė Europos ginklavimui 4 milijardus dolerių — JAV atominės energijos komisija pareiškė, kad atominė energija dabar pritaikoma lėktuvams ir povandeniniams laivams.

— Norvegijos jaunimo suvažiavimas pareikalavo Pabaltijo tautoms laisvės.

— Max Reuman pašalintas iš V. Vokietijos parlamento už Max Mullerio pagrobimą ir perdavimą Berlyno komunistams, kurie jį kalina.

Anglijos Darbo partijos vadovybė paskelbė, kad ji seka prievartos aktus Europos rytuose ir juos registruoja.

— Belgijos karalius Leopoldas III, prasidėjus prieš jį demonstracijoms, karaliaus sostą užleido savo sūnui.

— Anglijos karo ministeris pareiškė, kad Maskva kalba apie taiką, o po ginklų laiko 175 divizijas ir 25.000 lėktuvų.

— Norvegijos karalius Haakonas dėl senatvės sostą perduoda sūnui Olafui, kuris turi jau 47 metus amžiaus.

— Vengrijoje komunistai steigia visą eilę koncentracijos stovyklų, kurios skiriamos sumintiems žmonėms kalinti.

MACARTHURAS TARESI SU CIANGKAIŠEKU

JT ginkluotųjų jėgų vadas Korejoje gen. MacArthuras lankėsi Formozoje ir tarėsi su Ciangkaišeku dėl Formozos gyrimo nuo komunistų agresijos. Po to Peipingo radijas grąšino Amerikai ir kurstė Formozą pulti.

AMERIKOS BALSAS APIE PABALTIJOS VALSTYBIŲ OKUPACIJĄ

Kalbėdamas apie agresijos rūšis, Amerikos Balsas plačiai ir teisingai papasakojo apie Pabaltijo valstybių okupaciją, kurią sutartinai padarė Hitleris ir Stalinas.

ATTLEE GRIEZTA KALBA PRIEŠ SSRS

Anglijos premjeras Attlee pasakė labai griežtą ir atvirą kalbą prieš SSRS agresiją, kuri yra ruošiamą jau keli metai.

Bombavimas per debesis

JAV B-29 bombonešiai dabar atliko pirmuosius taiklaus bombų mėtymo pratimus iš virš debesų į taikinius, nežiūrint jokių oro sąlygų. Taiklumas buvęs pasiekta pratinant kiekvieną įgulą naudotis radaro įrengimais; kiekvienas lėktuvas dabar pasirenka taikinių praėjusio karo metu bombonesių junginiai sekavo tik radaru aprūpintus lėktuvus virš puolamojo tikslo.

Ne taip toli Tibeto eilė

Nors ir atrodo tai fantastiška, bet kariški planuotojai mano, kad yra visiškai galima, jog komunistai bandys užgrobti Tibetą, paversdami jį milžiniška Azijos dominavimo baze. Jie nurodo, kad Tibetas yra strateginis Azijos kontinento centras ir jo šalčio aukštis nėra nenugalima kliūtis aukštai skraidantiems tolimojo skridimo bombonešiams.

Br. Aušrotas.

Politinis veidrodis

Pro naująsą Newsweek periskopą

Sunaikink aštuonkojį.

Winston Churchill su savo artimaisiais draugais, komentuodamas, kaip būtų galima pažaboti Rusiją, pareiškė: Niekio gero neduoda vienos oktopo (aštuonkojo, spruto) kojos nukirtimas; geriausia perpjauti oktopo gerkle.

Kodėl dabar amerikiečiai negali pulti.

Po dviejų savačių stabdomųjų kautynių galima laukti, kad amerikiečiai sudarys tvirtą gybos žiedą apie Pusan uostą. Čia keletas priežasčių, kodėl priešpuolis galis būti atidėtas, net ligi pavasario: 1. reikia laiko pervesti kariuomenės papildymams į Koreją ir spragų užpildymui pačioje Amerikoje; 2. reikia suvežti benzino ir kitas karius atsargas ir 3. diplomatiškai pasirengti Korejos sujungimui po išlaisvinimo.

Po karo Korejoje.

Štai JAV užs. reikalų ministerijos taikingo Korejos sutvarkymo samprotavimas: JT turėtų pefimti Koreją patikėtino teisėmis, pravesti visuotinius rinkimus ir įkurti jungtinę vyriausybę.

Ar jis padarė klaidą?

Vašingtone esą Rusijos žinovai žiūri, kas įvyks su Arkadijum Sobolevu amerikinės sekijos vadovu Rusijos užs. reikalų ministerijoje. Anksčiau Sobolevas yra buvęs rusų sekretoriato vadovu. Manoma, jis yra pataręs ką darys JAV šio konflikto atveju.

Užbaigus žygį.

Štai savęs išbalantinimo būdas, po to, kai š. korejiečiai bus nugalėti: jie galį paskelbti, kad užbaigė „baudžiamosios ekspedicijos“ tikslus prieš „neišprovokuotą P. Korejos“ užpuolimą, dabar grįžtą į savo teritoriją.

Jus tai liečia.

Komunistai veda gandy propagandą V. Vokietijoje, kurios tikslas sukelti nepasitikėjimą. Propagandos mintis: raudonieji greit ateis ir Vakarai greitai neateis, kad jums padėtų. Jie netgi pabrėžia, kad V. Vokietijos pareigūnai ir pramonininkai, bijodami invazijos, su savimi nešiojasi ciano piliules (stiprūs nuodai).

Formozos gynyba.

Jeigu Kinijos komunistai pultų Formozą, greičiausiai Anglija pagėtų šią salą ginti, bet šiuo momentu Darbo partijoje vedami pasitarimai kelia daug triukšmo narių tarpe. Pripaolamai patirta, kad Trumanas atmetęs gynybos ministro Johnsono reikalavimą paaužti JAV dalinius į Formozą, kaip saugumo dalinius.

Panaikintos pėdos ir coliai.

JAV armijos pareigūnai pagaliau nutarė panaikinti ilgą matavimą — colį ir pėdą — įveddami metrinę sistemą. Išskiriamas D. Britaniją didžiama Atlanto Pakto dalyvių naudoja tik metrinę sistemą. Taip pav. 3,5 colio prieštankinis ginklas „bazooka“ bus 89 mm ginklas.

Ne taip toli Tibeto eilė

Nors ir atrodo tai fantastiška, bet kariški planuotojai mano, kad yra visiškai galima, jog komunistai bandys užgrobti Tibetą, paversdami jį milžiniška Azijos dominavimo baze. Jie nurodo, kad Tibetas yra strateginis Azijos kontinento centras ir jo šalčio aukštis nėra nenugalima kliūtis aukštai skraidantiems tolimojo skridimo bombonešiams.

Br. Aušrotas.

Nepriklausoma Lietuva

INDEPENDENT LITHUANIA
Kanados Lietuvių Laikraštis

Redaktorius Jonas Kardelis

Redaguojama bendradarbiaujant Redakcinei Kolegijai.
3A Fourth Ave., Ville Lasalle, Montreal, Que., Canada
Telefonas: TR. 9785

Prenumerata Metams:

Yearly Subscription Rates:

Kanadoje \$4.00 Canada \$4.00
Užsieny \$4.50 Other Countries \$4.50
Australijoje \$5.00 Australia \$5.00
Skelbimai pagal susitarimą. Paieškosimų kaina \$ 1.00.
Adresų pakeitimai 25 c. (smulkiais pašto ženklais).

Nepasiduokime pasitraukimo propagandai.

Katalikybė turi labai gyvybingą tendenciją. ne tik tai išsilaikyti turimose srityse, bet ir plėstis. Tačiau mūsų katalikiškosios srovės žmonės kažkodėl yra pasidavę pasitraukimo tendencijoms.

Jau keliolika metų kai prof. K. Pakštas ieško lietuviams vietos kur nors Žemės rutulio paviršiuje. Pirmą jis, apkeliaęs Afriką, siūlė mums Angolą. Praėjusiojo karo metu jis mums ieškojo vietos vidurinėje Amerikoje. O paskutiniu metu bando rasti kur nors vandenynne salą, tur būt, tam, kad vienu metu visa lietuvių tauta būtų nuplauta, kaip Atlantida, kurios ir pėdsakų niekas negali rasti. Įdomiausia, kad prof. K. Pakštas kelia fantastinius pokštus, nors pats yra geograf, kuris tuo pačiu turėtų ieškoti juo tampsnių su savo žeme ryšių. Suuku suprasti prof. K. Pakšto peršamas lietuviams visai nerealias pasitraukimo nuo gimtosios Lietuvos žemės mintis.

Istoriko dr. A. Šapokos, regis ir jo pačio žodžiais, „Tėvis kės Žiburiai“ mums įkalbinėja, kad tikrai katalikai yra geri lietuviai. Taigi ir čia išeina ta pati pasitraukimo, siaurimosi tendencija, nes nekatalikiškų Lietuvos sričių kratoma si.

Dar aiškiau J. Kuprionis pasisakė Amerikos „Drauge“. Jis lietuvių pastangas atgauti lietuviškas Mažosios Lietuvos žemes bei siūlis pavadino ne-realiu širdies kutenimu. Girdi, vokiečiai vis vien mums to neužleis. Todėl, pagal J. Kuprionį išeina, mums reikia trauktis.

Bet ar šitokios mintys yra mums priimtinos? Ar jos turi rimtą pagrindą? Ar mes joms galime pasiduoti?

Gal mes, lietuviai, esame įsibrovėliai ir Nemuno ir Prieglauso upynų sritis? Gal mes tas sritis iš ko nors esame imperialistiškai pagrobę? Ne. Visi mokslininkai pripažįsta, kad šios sritys lietuvių tautos su savo giminėmis buvo pirmųjų apgyventos ir šimtmečiais gyvenamos. Tokiu būdu tai yra mūsų žemės, mūsų tėvynė.

Gal jos netinkamos mums, lietuviams, gyventi? Gal nemielia mums Lietuvos žemėlė? Gal nesuaukome su jos gamta? Gal mes neprisitaikėme prie jos klimato, jos sukimosi greičio, jos traukos jėgos? Gal ma.

P. ANELĖ ANKUDAVICIŪTĖ ir JUOŽA BIRGELIS, sukūrusius šeimos židinį, sveikiname ir linkime, kad laime ir džiaugsmas visada lydėtų žengiant naujuoju keliu.

Zita ir Jonas.

Pavergtoje Lietuvoje

Repatrijavęs į šulnį, ninkas pasirašė dekretą, ku- Vianas tremtinys gavo iš rjuo suteikiamą LTSR pilie- Lietuvos pranešimą, iš kurio matyti, kad juo jo geri pažis- tamai, kurį savo laiku jis Vo- kietijos repatrijavę ir Lietuvą, susilaukė liūdnio likimo. — „Pradžioje jam ir jo broliui čios gerai“, sakoma laiške. — „Paskui jų gyvenime turėjo vykti kažkas nauja. Vienas iš brolių nusisrovė, kitas įšoko į šulnį...“

Tame pačiame pranešime minjma: „mūsų kelias dažnai rieda žmonių prikrauti vežimais. Niekas nežino, kodėl jie vežami“.

Naujos pilietybės

Kovo 28 d. Lietuvos TSR aukščiausios tarybos pirmi-

Bajšai edrus varjagas.

Lietuvos komunistų parti- jos oficiozas „Tiesa“ patcikia tokį vaizdelį apie vieną, iš „plačiosios tėvynės“ ir Lietu- vą atsiųstą varjagą:

„Kretingoje buvo atkurtas tarybinis ūkis. Jo laukai ap- rėpia šimtus hektarų žemės. Pagrindinę bazę sudaro Tiške viciaus žemė“.

Šitam ūkiui vadovauti 1946 metais buvo paskirtas partijos specas Semionovas. Jo gaba-

Istorinių įvykių prisiminimai.

Paskutinės Lietuvos nepriklausomybės dienos

Priešrinkiminėje į okupuot- os Lietuvos „liaudies seimą“ agitacijoje, kuri buvo vedama didžiausiu, trenkiančiu, triukš- mu, vyravo šūkiu:

„Nė vieno balso liaudies priešams“.

Tiktai klausimas, koku bū- du galima būtų buvę paduoti oent vieną balsą už „liaudies priešus“, jeigu buvo išstaty- tas tiktai vienas komunistų partijos kandidatų sąrašas ir niekas negalėjo patiekti kito kokio sąrašo, o išstatytame ko- munistų partijos sąrašė buvo, kaip skelbiama, „geriausi iš geriausių“?

Šitą pagrindinį šūkį nebet reikia suprasti ta prasme, kad kaip sakė kitas rinkiminis šū- kis:

„Kas nebalsuoja—balsuo- ja už liaudies priešus...“

Vargu galima rasti kitą aiš- kinimą. O, gal, „Vilnis“ su „Liaudies Balsu“ paaiškintų? Idomu, kad priešrinkiminių šūkių tarpe figuravo ir šis: „Lietuvos Darbo Sąjungos (ko- munistų sugalvota fikcija už kurios jie slėpėsi) išstatytieji kandidatai garantuoja piliečių asmenis ir turto neliečiamybę“. Tai buvo didelis melas, kuris buvo paleistas prieš rinkimus irgi tiktai todėl, kad žmonės tuo patikėtų, ir, to siekdami, gausiau dalyvautų rinkimuose. Bet rinkiminėje kampanijoje labai

buvo slepiamas didžiausias šmugelis:

nieko nebuvo sakoma apie „liaudies seimo“ tikslus ir už- davinius.

Kur gi pasauly kas nors ma- tē seimą — parlamentą, kuris slėptų savo uždavinius, progra- mą, dėl kurios paprastai ir vyksta kova? O Lietuvos „liaudies seimas“ tai paslėpė nuo Lietuvos žmonių... Ir kai jis susirinko, jam buvo padiku- tuotas okupantų ultimatumas: Lietuva turi „prašyti“ priima- mą ir Sovietų Sąjungą... Bal- suotojai to nežinojo. Nickas to jiems nė vienu žodžiu nebu- vo pasakęs. (Kaip gi kažin žmums tą paaiškins „Vilnis“ ir „Liaudies Balsas“?).

Trumpai norisi suminėti teroro priemonių paruo- šimą „Liaudies seime“.

„Liaudies seimo“ posėdžiai buvo ruošiami transliuoti per radiją. Todėl Radiofono tar- nautojai, kurie dabar yra už- sieniuose, pasakoja apie Sovie- tų NKVD paruošimą posėdžių salės, kuria buvo Kauno mies- to teatras, dabar gavęs „atmin- tinę“ tų įvykių lentą.

mus „Tiesa“ taip apibūdina:

„Pasipelnę, gerai pasipel- nyti — štai kodėl atėjo į ši ūkį. Jis pats yra stambiausias valstybinio turto švaistyto- jas. Tik pradėjęs eiti direkto- riaus pareigas, penkį savai- čių bėgęje, paprovė asmeni- škiems reikalams du stambius raguočius ir šešias avis“.

Ajšku — specas, nes eda, kaip dramblis, be abejonės, nori „atsigręžti“ iš karto už 30 metų „komunistiniam ro- juje“ patirtą badmirįjavimą. Toliau „Tiesa“ pateikia duo- menų, kaip tas varjagas šči- nininkauja:

„Direktorius grįbėjęs kirsti parką. Ir dabar Kretingos ta- rybinjame ūkyje naikinamas šimtmetis parkas: kertami klevai, topolijai, kedro pušys ir kiti retai pasitaikantieji me- džiai. O iš puošnaus gojelio prie Darbėnų vieškelio — tik keli kelmaj liko“.

„Nejautresnis jis ir patiems darbininkams, į kiekvieną jų priekaištą, kodėl jie negauna už darbą jiems priklausančios duonos, kodėl laiku neįsmoka- mos algos, kur dingsta jiems skijta druska, žjbalas, medžia- ga drabužiams, jis šjvurkščiai atrėžia: aš čia šeimininkas ir jūs nesikjškite ne į savo rei- kalus“.

„Tiesiog nuostabu, kaip to- kio „šeimininkavimo“ nema- to partija ir vykdomasis Kre-

Posėdžiai vyko didžiausioje kontroleje, kurią vykdė oku- pacinės Sovietų Sąjungos spe- ciali Stalino oprichos NKVD kariuomenė. Ji seimo išvaka- rėse iškrėtė visą teatrą, jo po- grindžius ir viršlubes. Paskui apstatė visą teatrą gausia NK VD sargyba, kuri budėjo cie- ną ir naktį. Į teatro rūmus ne- turėjo teisės įeiti nei artistai, nei tarnautojai, išskyrus kelis asmenis, kurie neišvengiamai buvo reigalingi. Tie tarnauto- jai buvo aprūpinti specialiais leidimais ir jie patys pristaty- ti sargybos viršininkui, kad jis juos pažintų iš veido. Nes sar- gybiniai, kurie keitėsi, negalė- jo jų pažinti, — todėl, kai šie tarnautojai kur susilietė su sar- gybos žmonėmis. juos tuojau čiupo ir, gavę įsitikinti, kad jie turi leidimus, su jais vedavo pas sargybos viršininką, kad šis pats įsitikintų, jog tai tie patys, ne kas kitas, kas galėjo iš jų gauti tuos specialius do- kumentus... Ar ne kieta kont- rolė? Savo metu aš papasako- siu apie savo toje srityje pati- rti, kuri buvo visiškai analo- giška.

Be to, prieš pat posėdžius, kaip pasakoja tas Radiofono tarnautojas, kuris tvarkė gar- siakalbius,

NKVD kareiviai, ginkluoti automatiniais šautuvais, buvo paslėpti scenos, ku- rioje stovėjo prezidiumo stalas, užkuluose ir po prezidiumo stažo uždan- galais.

Taigi, nežiūrint ir taip jau žiauraus teroro priemonių, oku- pantas vis dėlto nepasitikėjo „geriausiais iš geriausių“ ir dėl „šventos ramybės“ dar ap- saugojo automatiniais šautu- vais. Žinoma, tai galėjo būti ta pati teroro priemonė daugė- liui „deputatų“, kad jie „ncis- siškų“.

„Deputatai“ ir „liaudies sei- mas“ suejo per spalieriais išsta- tytus NKVD okupacines ka- riuomenės kareivius, kurie lai- kė apgulę ne tik tai „seimą“, bet ir užpildė teatro vestibulį ir laiptus, ligi pat penktojo aukšto.

Tokiu būdu „liaudies sei- mas“ po okupanto padu „posė- džiavo...“ tris dienas. Išklau- sė iš anksto Maskvos komisaro Dekanozovo paruoštas kalbas, kurias visi „deputatai“ skaitė iš spausdintų lapų, nutarė Lie- tuvą pavadinti socialistine so- vietine respublika ir prašyti SSRS priimti s-gos nariu. Nu- tarta nusavinti visą žemę, vi- sus vandenis ir visus miškus iš visų savininkų. Taip buvo su- tingos apskrities komitetas ir kodėl neužkerta tam kelio“.

Vergija be poilsio.

Tarybinė spauda pilna tagi- nimų dirbtį sekmadieniais. Štai vienas pavyzdys: „Žy- mūs vjršumplaninės medje- nos kjejkis įšvėžė Pakruojo, Gruzdžių, Meškujčių ir kiti valsčiai. Kolūkiečiai vjršum- planinę medieną veža raudo- nosiomis gurguolėmis. Pak- ruojo ir Šjaulių valsčių vado- vai paskutinį sekmadienį su- organizavo eilę raudonųjų gur- guolių, kurios išvežė žymjus vjršumplaninės medienos kje- kjus. Pakruojo valsčiaus „Raudonosios žvaigždės“ kol- ūkio brigadininkas drg. Palep- žaitis suorganizavo raudonąją gurguolę, kurį per sekmadije- ninę tatką įšvėžė 17 kubinių metrų medienos vjršum plano. Šjaulių valsčiaus „Veiporių“ kolūkio sekmadieninę raudo- noją gurguolę išvėžė 15 kubi- nųjų metrų vjršumplaninės me- džiagos.“ (Tiesa, III. 28)

— Žemės ūkio ministerijos rūmai Kaune atiduotį Žemės ūkio akademijai, kurį iš Dot- nuvos perkelta Kaunan.

— Nauji pašto ženklai iš- leidžjami Maskvoje, kuriuose būsjantį pavajzduota ir oku- puota Lietuva. Ženklai būsia paskirti tarybų Lietuvos de- šimtmečiui.

— Stud. Tadas Butkus pa- ruošė diplominį darbą „Koli- kinės elektrinės statybos eko- nominis pagrindas“.

tryptas iškilmingas pažadas, kad „nuosavybė nebus palies- ta“. Taigpi buvo nutarta nu- savinti visus bankus, pramo- nės įmones ir namus. Ir, be to, pasiuntė tris nužemintas tele- gramas — Stalinui, Molotovui ir Kalininui.

Taip buvo suvaidinta Lietu- voje okupantų „liaudies sei- mo“ komedija, liūdijsanti šio plėšraus imperialisto nežmoni- kumą ir akiplėšišką begėdišku- mą.

Po to prasidėjo nutarimų vykdymas.

Bet apie tai bus daugiau. Tuo tarpu pasižiūrėkime, kas gi vyko už Lietuvos ribų. Ir štai ką sako rastieji Hitlerio kanceliarijose slaptieji doku- mentai, kurie vaizdžiai kalba apie Lietuvo tragediją. Štai ką Hitlerio kanceliarijų, Užsie- nių reikalų ministerijos, valdi- ninkas yra užrašęs ir palikęs

JUOKDARIAI...

Idomus „Liaudies Balso“ prisipažinimas.

Okupacijos garbintojai juo daugiau rašo, juo daugiau klumpsta. Štai paskutiniame „LB“ J. Y., bandydamas atsi- kirsti Mandrappykui, rašo: „Girdi, J. Knyva rašas, kad Tarybų Lietuvoje mokoši kas pentkas, o prie Smetonos visi mokėsis. Ir kas gi padarė duo- nutę ponams ir valdininkams, jeigu visi mokėsi?“ — klausia J. Y.

Taigi, pagal Ylą išeity, kad kas pentkas Sovietų Sąjungo- je yra dykaduonis, nes moko- si ir duonutės ponams ir valdi- ninkams nedar... Sovietuo- se tikrai daug ponų (visa kom- unistų partija prviligijautie- ji ponai) ir valdininkų, nes „kiekvienas dabar dirbas yra ta- rybinis valdininkas. Tikrai vertas išidėmėjimo „LB“ prisi- pažinimas. Na, ir nenuostabu, kad ten viešpatauja skurdas.

Kas gali priversti žmogų meluoti?

Atsakymas labai aiškus: Ili- teris buvo priverstas meluoti ne tik tai valdininkus, bet ir pro- fesorius kurie, Hitlerio įsaky- mu falsifikavo istoriją ir kitą mokslią, įrodinėdami, kad tikrai načiai ir vokiečiai yra geriausi visame pasaulyje. Lygiai taip dabar Stalinas priverstė melu- ti visus pavergtus žmones. Pri- vertė meluoti ir J. Knyvą ir Mykolaitį - Putiną.

Mandrappykis, mat, tuos žmones labai gerai pažįsta ir žino jų nuomonę. Mandrappykis žino, kaip J. Knyva prie to gi pačio Smetonos baigė moks- lus, ir žino, kad jis ne dvarin- ko ir ne buržujaus vaikas. O vis dėlto galėjo mokytis. Man drappykis gerai žino ir Joną Bučą, todėl ir gali tikrai pasa- kyti, kad jie tikrai priversti taip rašo. Iš viso gi — Sovie- tuose nėra ir nebus laisvės, nes tai yra priešinga komunisti- nei Stalino doktrinai. Bet ar reikia stebėtis, kad Lietuvoje gyvenančius žmones okupan- tai priverčia daryti tai, ko jie nori, jeigu Kanadoje, kuri yra toli nuo Sovietų, „Liaudies Bal- sas“ priverstas rašyti taip, kaip įsakot Maskva. Juk argi ne prievartos faktas, kad „LB“ apie sovietinę Lietuvą rašo tik- tai garbinimo himnus, lyg ten tiktai picnu upės teka ir komu- nistai blynais apdengė kolcho- zų stogus, ir jau jokio tamsaus šešėlio nėra, kad ir „LB“ ru- žavais akiniais žiūrint? O bet gi „LB“ tiktai saldžias sercnas- das gieda. Ar gi tai ne prie- vartos faktas?

Skelbiami komunistiniai atlydai...

Ligšiol tiktai katalikų Po- piežius turėjo atlydų teisę ir niekas į ją nesikėsimas. Bet ko- munistinis totalizmas, pasiro- do, net šią neginčijamą teisę bando nusavinti. Dabar „LB“ rodošia... atlydus. Nesijuoki- te, nes štai ir įrodymas: „Liau- dies Balso“ metiniai parengi- mai yra mūsų visų metiniai atlydai... — rašo jis,

šiai pasibaistėtinai 1940 m. is- torijai:

Vokietijos užs. reikalų mi- nisterijos memorandumas.

1940 m. liepos 21 d. Lietu- vos ministeris, aplankęs mane šiandieną, pareiškė:

Turint galvoje svarbius įvy- kius jo knaštė, jis laiko savo pareiga, kad tie įvykiai nenu- citų į istoriją, nesigriebs ko- kių žygių. Jis, suglaudė savo nusistatymą dėl žygių Lietu- voje Reicho užsienių reikalų ministeriui parašytame laiške. To laiško įteikimas buvo viena šališkas veiksmas iš jo pusės, už kurį jis vienas prisiėmė at- sakomybę. Jis pats tuo veiks- mu nenori sudaryti kokių nors nemalonumų Vokietijos politi- kai.

Dalykas prasidėjo šiuo bū- du: Prieš kurį laiką Lietuvos užsienių reik. ministeris Urb- šys painformavo visus Lietu- ninkas yra užrašęs ir palikęs

(Nukelta į 7 psl.)

ir kviečia į tuos metinius „at- laidus“.

Taigi, „pregresyvieji“, sku- bėkit į „atlydus“, nes be jų galite būti „ekskomunikuoti“ „čistkos“ susilaukti.

Tai bent pertekusi Tarybų šalis.

Kaip gi komunistai triūbija, kad Sovietų šalis — tai rojus, kuriame upės medum teka, ger- buvis neišpasakytas. O gi žvilgtėrėkime į tikrojo gyve- nimio faktus. Dypukams yra specialios įstaigos, kurios siun- čia pakietilius, paramos siun- tinėlius ir... Sovietų Sąjungai šelpti taip pat veikia specialios įstaigos, kurias perša „LB“, „kirdamas ištisus straips- nius... Kaip gi tikrovė tolima nuo propagandos!

Sumanymai ir paklausimai.

Kažkas Kanadoje sumanė gaminti tokią pat spygliuotą vielą, kokią aptverti Varkutės priverčiamojų darbo stovyk- los. Kažin, ką tai reikštų?

Progresyvis.

Patarkite kas daryti?

Aukų, nors daugiausia iš J AV, dar prisiūncia, bet vis dau- giau be pavardžių, arba tikrai su inicialais... Patarkite, kas daryti? Yla.

„LB“ skonis.

„Liaudies Balsas“ susižavė- jęs šiaurkorejiečiais komunis- tais: jie, girdi, miestų nebom- barduoja... Jie amerikiečiams suriša rankas ir į veidą nušau- na.

Tai gerumėlis tų šiaurkore- jiečių... Ir tai bent „LB“ sko- nis.

Gal jie Stalino portretą neš- dami užima teritorijas? Jeigu ne bombarduoja?

Aiščiai pagauti meluojant.

Komunistinė spauda buvo la- bai triukšmingai pasinešusi reklamuoti neva savo leidinį „Tarybų Lietuva paveiksluo- se“. Mandrappykis pasižiūrė- jo į tą leidinį ir pasakė: tai ne kanadiškas, bet tarybiškas lei- dinys. „LB“ išideidė ir pradė- jo bartis, kad tai esąs prasima- nymas.

Bet štai dabar gautas sovie- tinis leidinys „Tėvynėje“, „nu- meris skirtas Kaunui“, reda- guotas Augustino Gričiaus, fo- to p. Karpavičiaus, dailės re- dakcija ir montažas Broniaus Baltrušaičio, spausdintas „Spindulio“ giliaspaude, Kau- ne, Miško g-vė 11. Prašome palyginti tuos du leidinius, o ypač 4—5 „T“ pusl. su 17— 18 „T. L. P.“ puslapiais ir 8 —9 „T“ pusl. su 16 — 17 „T. L. P.“ puslapiais.

Tai yra absoliutiškai tas pat. Tiktai gali būti klausimas: ar visa „Tarybų Lietuva paveiksluo- se“ atspausdinta sovietuo- se ar, gal, sovietai prisiuntė matricas, o gal, ir perfortia- fuota iš sovietinių leidinių. To dėl melagiai ir apgavikai aiš- kiai pagauti. Kas norėtų įsti- kinti, prašome užteiti „NL“ re- dakciją ir savo akimis pama- tyti ir tuos abu leidinius paly- mai yra mūsų visų metiniai atlydai... — rašo jis,

Mandrappykis.

Socialinis draudimas yra pagrindinis darbo žmogaus reikalas

SOCIALINIS DRAUDIMAS LIETUVOJE, ANGLIJOJE, RUSIJOJE, AMERIKOJE IR KANADOJE.

3. Peržvelgus socialinio draudimo reikalus Lietuvoje ir Anglijoje, galima pasakyti, kad Anglijos socialinis draudimas yra platesnis ir pilnesnis, negu buvo nepriklausomoje Lietuvoje. Iš viso, Anglijos socialinis draudimas, kaip vienas jauniausių, yra ir moderniškesnis. Jis apima tuos visus reikalus, kurie paskutiniais laikais darbo žmonių gyvenime yra įsikię ir kurių tenkinimas dabar yra tapęs būtinybe.

Socialinis draudimas

Socialinis draudimas yra sutartiną veikimą ir savo siekių laimėjimą. Tiesa, ir Vokietijos socialinės reformos buvo padarytos, veikiant organizuotoms darbo klasės pastangoms. Vis dėlto reikia pripažinti kaizerinei Vokietijai gerą išminties dozę. Tikrai gi, tiksliai dėl gero socialinių klausimų sprendimo Vokietija ir galėjo būti tokia organizuota ir pajėgi.

Socialinis draudimas

Vokietijoje. 1883 mt. buvo įvestas draudimas ligoje, 1884 mt. — nelaimingų atsitikimų, 1889 mt. — invalidumo ir senatvės. — 1911 mt. visį šitą įstatymų buvo sujungti į vieną įstatymą, daug tobulesnį, kuris ne tik inėšė daug aiškumo į administracijos reikalus, bet ir išplėtė apdraustųjų kategorijas (buvo draudžiamieji ir žemės ūkio darbininkai), o taip pat ir teikiamąją pagalbą. 1913 mt. buvo įvestas tarnautojų draudimas ir 1924 mt. draudimas nedarbo atveju. Išleistieji įstatymai beveik visi ir šian dienai sudėsniaji ar mažesniais pakeitimais ir papildymais.

Karas padarė milžiniškos žalos ir socialiniam draudimui. Visų pirma jis surijo visus socialinio draudimo įstaigų per ilgus metus sutauptus kapitalus, kurie garantavo tvarkingą pensijų išmokėjimą ir kitokių pasijadėjimų pildymą. Žinovų apskaičiavimu Hitleris paėmė iš socialinio draudimo įstaigų 15 milijardų markių ir sukiojo jo ruošto karo dievaicho nasrus.

Todėl po karo socialinio draudimo įstaigos turėjo pradėti su tuščiomis kasomis ir žinoma vargti.

RAŠO BRONYS RAILA.

Tiek bendrai. O dabar trumpai apie kiekvieną, draudimo rūšį.

Draudimas ligoje. Jį vykdo ligonių kasos, kurių tikslas ne tik gydyti susirgusius narius ir jų šeimas, bet ir imtis įvairiausių priemonių pastoti ligoms keliai. Šiuo tikslu Vokietijos lig. kasos nuo pirmųjų dienų pradėjo didelę propagandą, steigė įvairias tyrimo įstaigas ir poilsio namus, sanatorijas ir tt. Be gydymo, lig. kasos moka pašalpas nuo 50 iki 100% gaunamo uždarbio. Kasų pajamas sudaro narių ir darbdavių mokesčiai.

Nelaimingų atsitikimų draudimas. Štuo rūpinasi atskiros kasos, kurių 1939 mt. buvo 253. Jos sudarytos pagal atskiras pramonės rūšis. Jos duoda ne tik gydymo pagalbą nelaimės atveju, bet ir pensiją nustojus darbingumo. Pensijos dydis pareina nuo nedarbingumo laipsnio.

Invalidumo ir senatvės draudimas. Tuo rūpinasi atskiros organizacijos, kurių 1939 metais Vokietijoje buvo 33. Taj kraštie draudimo įstaigos. Šio draudimo tikslas mokėti pensijas invalidumo ir senatvės atveju. Invalidų pripažinimas tas, kuris dėl ligos nustojo darbingumo per 66 ir du trečdaliai procento. Invalidui lygus yra tas, kuris sulaukia 65 mt. amžiaus. Našlė, o ypatin-gais atvejais ir našlys, apdraustajam mirus, gauna taip pat pensiją, ją gauna ir apdraustojų vaikų iki 15 mt. amž. arba ir ilgiau. Nuo 1949 metų tauris 1 d. mirties pensijų gavimo kai kurios sąlygos pagerinamos — jos suvienodina namos su tarnautojų draudimo pnesijų gavimo tvarka.

Tarnautojų draudimas. Jis turi tuos pačius tikslus kaip ir invalidumo draudimas, draudžias gaunančius padienį už darbį, o gaunantieji mėnesines algas draudžiamieji pagal specialų profesijų katalogą pasirėmus tarnautojų draudimo įstatymu. Pagal šį draudimą pakanka nustoti 50% nedarbingumo ir jau gali gauti pensiją.

Nedarbo draudimas. Jei per paskutiniuosius 6 metus buvai bent 6 mėn. apdraustas ir netekai darbo, tai gauni pašalpą, kuri gali tęstis 26 — savaites, o atskirais atsitikimais net iki 29 sav.

J. Kardelis. (Bus daugiau).

Pora faktų prisiminimų šviesoje

2. Dėl sąutėjimų Lietuvos Aido.

J. Kardelis toliau pamini, kad spaudos srityje pirmoje vietoje buvo paliestas „Lietuvos Aidas“, kurio tumetinis vyr. redaktorius B. T. Dirmeckis nuo birželio 17 d. (man rodos, kad nuo birželio 18 d.) buvo pakeistas Jonu Šimkum, ligi tol buvusiu „Lietuvos Žinių“ redakcijos nariu. O tas Šimkus iš „Lietuvos Aido“ redakcijos atleido „kelis tautininkus: A. Gričių, Aleksandravičių ir kt.“ J. Šimkus atėjo į „Lietuvos Aido“ redakciją perimti pareigų, pareikšdamas, kad jis Paleckio vyriausybės esąs paskirtas vyriausioju redaktorium.

Ta procedūra parodė, kad nuo pat pirmos valandos Lietuvoje prasidėjo okupantų ir jų pakalikų sauvaljavimas. „Lietuvos Aido“ leido „Pažangos“ bendrovė, kurios vadovybė skirdavo ir atleisdavo laikraščio vyriausią ir kitus redaktorius, dėl pirmojo, žinoma, susitarus su prezidentu ir ministru pirmininku. Jokio vyriausybės, net ir Paleckio, ne turėjo jokio formalus ir legalus pagrindas atleisti ir skirti „Lietuvos Aido“ redaktorių. Iš to, kaip buvo vyr. redaktoriaus pakeitimas padarytas, pamatėme, kad net ir išoriskajai Lietuvos okupantai tarnai nesi skaitys su jokiais formalumais.

Taigi, specialjame posėdyje Šimkus „perėmė“ pareigas iš Dirmeckio, laikiesi kažkaip labai neaukščiau ir gėdinosi, o po to visus kitus redakcijos narius bei reporterius prašė eiti toliau pareigas ligi galimų naujų jo patvarkymų. Kitą rytą nuėjau į spaustuvę pažūrėti, kaip eis diėninės „Lietuvos Aido“ laidos paruošimas. Aš nesėjau atsakomybė už diėninės laidos technikinį paruošimą ir redagavau užsienio po

lytikos skyrių. Nuėjau tik idomumo vedamas, pažūrėti, ką naujas šefas darys, o šiaip gal vodamas, kaip susitvarkyti, kad su okupantu netektų daugiau „bendradarbiauti“. To ryto visas mano darbas buvo, kad sutvarkiau užsienio korespondentų telefoninius pranešimus ir nurodžiau, kaip ir kokiose vietose jie turi būti iėdinti. Pats Šimkus atėjęs viską išcenzūravo, po kelias eilutes išbraukė, o paskui sėdosį rašyti vedamąjį.

Užbaigus laidos paruošimą, jis ne centrinėje buveinėje, bet čia pat spaustuvės redakcinjame kambaryje sušaukė visus redaktorių ir reporterius į posėdį ir trumpai pranešė, jog turis „vyriausybės įsakymą“ tuojau pat iš pareigų atleisti redakcijos sekretorių Vincą Rasteni, diėninės laidos ir užsienio skyriaus redaktorių Bronį Railą ir redakcijos reporterį Albina Valantiną. Visus kitus kvietė eiti sąžiningai pareigas toliau. Aleksandravičiaus — Aleksyno jis neatleido, nes šis mūsų kolega jau apie metus laiko visai nebedarbo nei „Lietuvos Aido“ redakcijoje, nei administracijoje. Taip pat jis neatleido A. Gričiaus nei tada, nei kiek vėliau, kol šis iš „Lietuvos Aido“, o netrukus „Tarybų Lietuvos“ buvo perkeltas į naujai leidžiamos „Tiesos“ redakciją.

Po to „posėdžio“ Šimkus mane išsikvietė į gatvę ir, paėjęs ir nuoslaesnę vietą, prašė toliau neoficialiai laikraščio taltinkinkauti bent straipsniais. Drauge „apgailėstavo“, jog buvęs „priverstas“ mane formaliai atleisti, nes vakarykščiame „vyriausybės sluogsnų“ pasitarime tuo reikalu aš buvęs įvertintas, kaip nepataisomas antikomunistas ir kaip po daug pakenkęs liaudžiai savo kova prieš kultūrbolševikus. Atsakiau, jog tokios jo

vyriausybės sluogsnų pažūros man nesudaro didelio sjurprizo, jog naują Lietuvos padėti vertinu realiai ir tarp kitko paklausiau tą savo seną lile ratūrinį pažįstamą, ar jo nuomone visam reikalui nebūtų geriau, kad aš kaip toks naujai valdžiai nepatinkantis pilietis, bent laikinai išvažiuočiau kur nors į provinciją. Šimkus, kiek ilgiau pagalvojęs, at sakė, kaip man tada atrodė, visai nuosjrdžiai: — Taip, gal ir gerai padarytum. . . Tada jis dar nebuvo enkavedistas, jokiu pasidarė po to netrukus. Šimkus yra iš dalies atsakingas, kad per kvailumą nemo-kėjo užliūliuoti dar vieno „liaudies priešo“, kurio po kelių dienų Snječkaus policija jau įėjo visur: Kauno bute, žmonos tėvųskėje, mano tėvųskėje, pas gimines ir tt.

Po pasikalbėjimo su Šimkumu aš tą pačią minutę nusprendžiau ne tik „išvažiuoti“ į provinciją, bet ir dar kiek toliau, kur tik rasis galimybių man geriausiai prieinamomis priemonėmis dalyvauti darbe už Lietuvos išlaisvinimą nuo okupantų. Tą patį vakarą, be sjruošdamas „kelionėn“, gavėjęs sutikau Gričių, su kuriuo visą laiką labai gerai sugyvenom. Jis tarp kitko pasakė: „Bjesąs žino, kodėl jie manimū turi pasitikėjimą. Vakara buvo išsikvjetė, kalbino, kad toliau dirbčiau ir tejravosj apie kitus redakcijos narius“. Jo savijauta buvo liūdina ir kvaila.

Bronys Raila.

Red. prier.: Malonus p. Br. Railos atsiliepiamas dėl istorinių prisiminimų. Labai būtų gerai, kad ir daugiau skaitytojų atsilieptų ir patikslintų tuos faktus, kurie dėl netiesioginių formacijų gali būti ne visai tikslūs.

Dėl p. Br. Railos pastabų reikia štai kas pasakyti:

— Aš Kanadon atvykau 1907 metais lapkričio mėnesį. — Kodėl Tamsta vykai į Kanadą? — Turėjau bėgti nuo Rusijos caro valdžios, kurį mane už dalyvavimą kovose dėl lietuvių teisių ir Lietuvos laisvės, ruošė gal kalėjimą, o gal ir kartuves. Negaliu to pasakyti tikčiau, nes pabėgau nuo teismo, kuris būtų padaręs sprendimą. Kaip žinoma, 1905 m. sąjūdžio eigoje gruodžio 4 — 6 diėnomis Vilniuje buvo didysis Vilniaus Seimas, kuris pareikalavo Lietuvai laisvės. Aš buvau to seimo dalyvis, Ska piskio atstovas. Seime mus įformavo Galvanauckiokas (dabar prof. Ernestas Galvanauskas) ir Purėniokas (dabar prof. chemikas Purėnas). Parvažavus namo, žmonės labai domėjosi, kas gi ten seime buvo? Todėl valsčiuje padarėme mityną ir pasakojame su Purėnioku ir Mazyljoku apie seimo darbus ir sumanymus. Išvaryti rusus — Lietuvos okupantus ir sudaryti savo lietuvišką valdžią. Žmonės gyvai pritarė, ir tuojau pareikalavo sunaškinti valsčiuje buvusį caro portretą. Aš patariau portrete ne naikinti, nes jo gerį rėmai, į kuriuos mes, sakau, įstatysime Vytautą Didįjį, o carą padėkime į džėlą — valsčiaus kalėjimą. . . Taip ir padarėme. Už tai, kai caro valdžią atsipeikėjo po pirmųjų revoliucijos smūgių, į Skapiškį atsiuntė su žemskiū dragūnus, kurie rado ir mūsų kaimą — Kudrėnų, Skapiškio val., Panevėžio ap. Mane suėmė ir

pasodino į Panevėžio kalėjimą, kurjame man teko sėdėti su studentais tada Purėnioku ir Mažylioku. Po trejeto mėnesių man pasiūlė padėti užstatą ir ligi teismo gyventi namje.

Savo prisimnėjimais, įdomiais ir vaizdžiais, J. Gričius toli skraido, tikiai aš vis grąžinu prie man rūpimos temos. Jis prisimena, kad išėjęs iš kalėjimo, jam teko rūpintis gyvenba. Jis nuvyko į Vilnių, pas advokatus J. Vileišį ir Vrublviskį. Šis peržiūrėjęs bylą, pasakė, kad jį tejsmas oū tinaį nubaus, — todėl patarė geriau pasitraukti užsienį. Kadangi sumant įš jo pasas nebuvo paimtas, tai pagal tą pasą jis, Panevėžio advokato Fridmano padėdamas, gavo užsienio pasą.

Įdomi smulkmena. J. Gričiai gauti pasą reikėjo turėti ištikimybės pažymėjimą. Kaip gi jį po to viso gauti? Bet. . . „staršina“ buvo A. Bimbos brolis, o „uriadin-kas“ sutiko, žinoma, už kyši, pasirašyti ištikimybės pažymėjimą, kaip „pristavas“, nes šis revoliucionierių jau buvęs likviduotas. . . O po to Rgoje sėdės į laivą, kuris plaukė į Hullį, Anglijoį persėdės į Kanados laivą, atvyko po kurio laiko į Kanadą, tiesiai į Montrealį. Čir ir įsikūrė.

— Ai daug buvo Montrealy lietuvių, kai Tamsta atvykai? — Sešetas šeimų ir keiolika viengungių. Iš jų atsimeu čiu.

Kaip Kanadoje kūrėsi lietuviai

ISTORINĖS MEDŽIAGOS APYBRAIZOS.

Kanados lietuvių kolonija palyginti dar visai jauna. Dar yra gyvų pirmųjų ateivių — lietuviškosios kolonijos Kanadoje pionierių. Bet laikas juos nešasi amžinybėn, o su jais ne sugrąžinamaj dingsta ir brangi kolonijai kūrimosi istorinė medžiaga. Skubotumas šia prasme dar daug gali išgelbėti. Todėl „Nepriklausomos Lietuvos“ redakcija yra pasiūlysi surinkti ir užfiksuoti galimai daugiau tos istorinės medžiagos; jeigu bus galima, nustatyti pirmuosius ateivius, jų pavardes, jų kūrimosi sąlygas ir to kūrimosi priežastis. Pagal jau, jei bus surinkta pakankamai medžiagos, — parašyti ir lietuvių kolonijos išskūrimo Kanadoje istoriją.

Šiuo reikalu „Nepriklausomos Lietuvos“ redakcija kreipiasi į visus Kanados lietuvių suteikti jai tuo reikalu žinių, informacijų, jei kas turi, — dokumentų.

„Nepriklausomos Lietuvos“ redakcija kreipiasi į malonius bendradarbius ir tuos tautiečius, kurie valdo plunksną, patalkinti jai — kur tiktai galima, iš senesniųjų Kanadoje apsigyvenusių lietuvių gauti pa-sikalbėjimų apie išskūrimą ir jųjų giminių, pažįstamų, įvardijant juos vardais ir pavardėmis, nurodant jų atvykimo ir išskūrimo laiką, vietą ir tt.

Naujosios — tremtinių kan-gos istorija bendroje Kanados lietuvių istorijoje sudaro naujausią dalį, taip pat idomią ir vertingą, ypač lietuvių tautos istorijai bei jos kultūros istorijai. Labai vertinga yra, kad tulos bendruomenės yra surašiusios savo bendruomenių kronikas ir net surašiusios istorijas. Tai vis brangi Kanados lietuvių ir bendrai Lietuvių tautos istorijai medžiaga, kurią „NL“ ryžtasi sutelkti į vieną gausų šaltinį, skelbiamą visų pirma per „Nepriklausomos Lietuvos“ skiltis. Malonijai kviečiame į talką visus tautiečius.

„NL“ Red.

1. Kanados valstybės lopšys yra Montrealis su savo apylin-kėmis. Čia, kaip sako Kanados istorijos šaltiniai, apsis-tojo pirmieji Kanados ateiviai; čia kūrėsi Kanados branduolys; čia koncentravosi kanadiškas judėjimas; čia vyko stipriausios kovos, kurių tolimieji atgarsiai ir šjandien dar juntami, ir čia apsis-tojo ir pirmieji lietuvių ateiviai.

Labai būtų svarbu nustatyti pačius pirmuosius ateivius. Greičiausia jie bus pabėgėliai nuo carinio režimo, kaip daugelis naujųjų ateivių — nuo so vietinio, o esmėje — nuo to pa-čio rusų imperjalistinio paver-gimo, pavergtųjų persekiojimo ir žiauraus naikinimo.

Andrius Leskūnas.

Trečioji poezijos knyga Kanadoje.

BALYS RUKŠA

„ZEMĖS RANKOSE“.

Be didesnio susižavėjimo pa-
dėjome i knygų lentyną pirmą
ją; pasidžiaugėme antrąją, nes
poeto savitumas ir neabejoti-
nas talentas teikė didesnę vil-
dį, ir štai i rankas pajmam
trečiąją.

B. Rukša, kaip ir pirmieji
du, gausiai rodėsi periodikoje,
ir buvo viena tų salų, kurioje
poezijos mėgėjas galėjo atsi-
gauti ir surasti tikrų gėlių.

Knyga „Zemės rankose“ pa-
dalinta i tris dalis, kurios es-
mėje nedaug kuo skiriasi.

Veik visį eilėraščių matyti
tremties periodikoje, o kai ku-
rie (dabar gerokai pertaisyti)
buvo išspausdinti dar Lietu-
voje įvairiuose moksleivių žur-
naluose. Vadinasi — tai ke-
liu metų kūryba.

Tematikos atžvilgiu rinki-
nys nei naujas, nei originalus:
meilė, susimąstymas žmogaus
būtimi, draugai, vaikystės pa-
sijilgimas, klajūno daila, žemės
tragika ir panašiai. Būdamas,
kad ir labai įvairus temų pasi-
rinkimė, ar tai ne per daug B.
Rukša pasineria i perplačiai
naudojamas temas? Nors ir
čia per daug nenuslysta, bet
kartais praskamba labai pavo-
jingas manierizmas:

„Tai aš tada elastiškaus pan-
ros žingsniais
nejuntamai i tavo kelią atei-
nu“.

„Klausydamas kaip lapuose
klajoklis vėjas čėža,
kaip varva šakomis lietaus la-
šai šalti, —“

„Ant stalo paliktos svajonių ir
dainų gražiausios knygos.
Nuvytusį gelė, skinta kadaise
rankų mylimos.“

Ant sienos laikrodys, vaikys-
tės metuose užmigęs,
Nerūpi niekam valandos šiuos
namuos. . .“

„Namuos nakvodavo ruduo,
šalna, nudrįskęs senas vėjas“.

Formos atžvilgiu B. Rukšos
rinkinys labai simpatiškas.
Čia nėra to gramatiškai eilė-
lavime, kuris taip — labai žu-
dė J. Nevardauską jo „Užrū-
stintuose djevuose“. B. Ruk-
šos eilėlavimas nevaržo, jo ei-
lėraščių muzikalūs, maloniai
skaitomi; rimai išieskoti,

daug naujų. Tikrai formos at-
žvilgiu daugelis eilėraščių pa-
rašyti tikrai be priekaišto.

Sustoję ties poetiniu Ruk-
šos asmeniu, kad ir kaip kibiu
me i kartais aiškiai juntamas
svetimas itakas — i jo „taver-
nas“, „kabaretus“, visticie ne-
galėsime nepripažinti jam poe-
to talneto, nes tokie gražūs
posmai kaip „Išsijadėjimo
giesmė“, „Ugnies šokyje“ ir
kitur, aiškiai byloja už tai:

„Tenai, kur didelį džiaugs-
mu tave užnuodys
išsprogęs pumpuras, laiskiai
gležnos žolės,
Paukščio daina, tarytum myli-
mosios žodis,
Tave taip nuostabiom melodi-
jom užlies. . .
(Ugnies šokys).“

„Ten dienos piemenio, vaikys-
tės vėjas,
Baltį beržai ten švietė pakelėj.
Ir paukštės jų viršūnėse ilse-
jos —
Saulėlydžio šaltieji spinduliai.
Ten aš klajodavau laukų ari-
mąs
Ir prie malūno, vasaros nak-
tįm,
klausydamas tylaus vandens
ūžimo
mokėjau vaiko širdį nuramint.
O piemenio daina, medaus ty-
rumo,
Skambėjusi sapnų karaliaus
rūmuos,
Lumzdelių tonais džiuginus
laukus“

Ir tu, pavasario klajonių vė-
jau,
Argi todėl manęs išsijadėjai,
Kad aš per daug išaugęs ir
nykus? — — —
(Išsijadėjimo giesmė).

Nors daugelyje eilėraščių vy-
rauja stiprus pesimizmas,
„Aš jaučiu, kaip vjėsos mano
dienos dega
būties;
Ir i ramją ir i amžiną viešnagę
Pasikviesi artinas mirtis“,
tačiau jis galutinai nuežkre-
čia poeto sielos ir daug kur
praskamba linki nerūpestin-
gos giedros posmai:

„Nueina džiaugsmą nešinos
merginos —
Dainuodamos praeina pro
mane.“

„Aš jaučiu, kaip vjėsos mano
dienos dega
būties;
Ir i ramją ir i amžiną viešnagę
Pasikviesi artinas mirtis“,
tačiau jis galutinai nuežkre-
čia poeto sielos ir daug kur
praskamba linki nerūpestin-
gos giedros posmai:

„Nueina džiaugsmą nešinos
merginos —
Dainuodamos praeina pro
mane.“

„Nueina džiaugsmą nešinos
merginos —
Dainuodamos praeina pro
mane.“

„Nueina džiaugsmą nešinos
merginos —
Dainuodamos praeina pro
mane.“

„Nueina džiaugsmą nešinos
merginos —
Dainuodamos praeina pro
mane.“

„Nueina džiaugsmą nešinos
merginos —
Dainuodamos praeina pro
mane.“

„Nueina džiaugsmą nešinos
merginos —
Dainuodamos praeina pro
mane.“

„Nueina džiaugsmą nešinos
merginos —
Dainuodamos praeina pro
mane.“

„Nueina džiaugsmą nešinos
merginos —
Dainuodamos praeina pro
mane.“

„Nueina džiaugsmą nešinos
merginos —
Dainuodamos praeina pro
mane.“

„Nueina džiaugsmą nešinos
merginos —
Dainuodamos praeina pro
mane.“

„Nueina džiaugsmą nešinos
merginos —
Dainuodamos praeina pro
mane.“

„Nueina džiaugsmą nešinos
merginos —
Dainuodamos praeina pro
mane.“

„Nueina džiaugsmą nešinos
merginos —
Dainuodamos praeina pro
mane.“

„Nueina džiaugsmą nešinos
merginos —
Dainuodamos praeina pro
mane.“

„Nueina džiaugsmą nešinos
merginos —
Dainuodamos praeina pro
mane.“

„Nueina džiaugsmą nešinos
merginos —
Dainuodamos praeina pro
mane.“

„Nueina džiaugsmą nešinos
merginos —
Dainuodamos praeina pro
mane.“

„Nueina džiaugsmą nešinos
merginos —
Dainuodamos praeina pro
mane.“

„Nueina džiaugsmą nešinos
merginos —
Dainuodamos praeina pro
mane.“

„Nueina džiaugsmą nešinos
merginos —
Dainuodamos praeina pro
mane.“

„Nueina džiaugsmą nešinos
merginos —
Dainuodamos praeina pro
mane.“

„Nueina džiaugsmą nešinos
merginos —
Dainuodamos praeina pro
mane.“

Ad. Ilma

KLAUSIMAS.

Tokie sįdabriniai lašai,
Kajp toj pasakoj perlai balti.
Tu kasdieną vis laimės prašai,
Bet kodėl tavo žodžiai šalti?

Toks juodas, nulūdęs dangus,
Zvelgia žemėn, kur ašen ir tu.
Šiandieną aš tau dar brangus,
Šiandieną — mes skriejam kartu.

O rytoj? Kaj vėėj aptils,
Kaj nebus nei audros, nei žaibų.
Tavo žodžiai širdy gal sušils? —
Bet ar būsime mudu abu?

MOTERIS

Aš mėgstu kryžiažodžius spręsti,
Myliu mįsles ir dainas —
Dažnai ir svajonėj paskesti,
Dažnai tarsi žvakė — prigęsti.
Ir klaidas pakartoti senas.

Jeį mane neša mylimos rankos,
Jeį mane suvilyoja tik jis, —
Man širdy tarsi patrankos trankos,
Tarsi žydinčios Nemuno lankos,
Nesvarbu — tai diena, ar, naktis!

Aš trapi i gipsinįs karvelis,
Ir lengva, kajp vjščiuo sparnai.
Prieš akis rožėm žydintis kelias,
Ir kančia lyg svyrūnas berzelis,
Juk tuje, drauguži, žinai?

Jom tokia dideiė dangaus mė-
lynė

Ir tokia spindinti diena.
(Vasara).

„Mes pavasario nakties ke-
leivijai

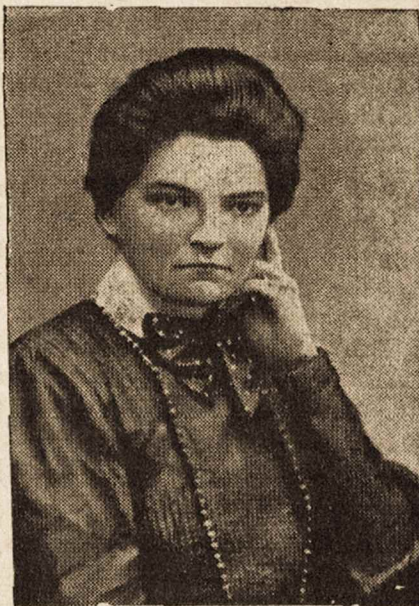
Mesti žemėn su rasa, žiedais.
Ir bent kjeį mes nuo raso ne
blajvūs, —
o mus medžiai apšaukia gir-
tais“.

(Keleivijai).

Ir baigiant šias kuklias pa-
stabas, kurių gal ir lyg pei: ma-
ža šiai knygai, norėjęsi palin-
kėti B. Rukšai, sėkmingai su-
rastį savitą veidą, specifinį
vajzdo informinimą ir pabėgtį
nuo pasitaikęčių banalybių, o
ypač nuo svetimų itakų, ir ta-
da iš jo turėsime visiškai rim-
tą jėgą.

Knygos viršelįs ir iliustra-
cijos dail. J. Bakio prasmis-
gos, nors užrašų šriftai ne vi-
siškai derinasi su modernis-
kais raizinais.

SURASK NORS VIENĄ
naują skaitytoją, padė-
si padvigubinti „NL“
prenumeratorių skaičių! si

MARIJA PEČKAUSKAITĖ -
ŠATRIJOS RAGANA

Prieš 20 metų, 1930 m. lie-
pos 24 d. Lietuvoje mirė žymi
lietuvių rašytoja Marija Peč-
kauskaitė, spaudoje žinenoji
Šatrijos Ragana slapvyr-
džiū. M. Pečkauskaitė buvo
gimusi 1878 m. vasario 24 d.
Medingenu dvare.

Rašyti ji pradėjo susijartinu
su Žemaitė ir Višinskij, ku-

Anglų kalbos raida ir sąranga

RAŠO V. PETERAITIS.

Kalba turi įtaką i žmones,
bet ir žmonės gali paveikti
kalbą ir jos dvasią. Mes ma-
tėme, kad puritonizmo šalinin-
kai žymia da imi prisidėjo
prie kalbos suvėlinimo. Ije
patys puritonai taip pat kovo-
jo ir prieš iš aristokratijos lai-
kų užsilikusį skirtumą tarp
jų „Jus“ ir thou „tu“. Jie
siūlė palikti tik vieną lytį
thou „tu“ ir šią lytį teavotojo.
Mintį jiems pavyko pravesti,
bet ne žodį. Vjetoj thou
XVIII amžių išgalėjo ir pri-
gijo ypač vienasaktai ir dau-
giskaitai. Puritonų skelbtasis
demokratiškumas laimėjo.

Pas mus atvirkščiai naujai-
siais laikais pradeda nykti de-
mokratiškumas, lygybė kalbo-
je. Mes įsikandę i visokius iš
slavų nykstančios aristokrati-
jos antidemokratiškus žodžius,
kajp inteligentas, inteligenti-
ja, kultūrininkas ir tt. Daž-
nai pabrėžiame, kad mes inte-
ligentai, bet paklausus, ką tai
reikšia, vargu ar galėsime at-
sakyti. Anglai pažįsta žodį
„intelligent“ ir supranta tuo
žodžiu, kad žmogus protingas,
sumanus, nesvarbu kjeį klasių
jis baigęs. Jie tuo atžvilgiu
žymiai demokratiškesni ir ver-
tina žmogų pagal ability „su-
gebėjimą, gabumą“, o ne pa-
gal etiketą „intelligentas“.

Demokratiškumą pastebėsi-
me taip pat anglų kalbos žo-
džių sąrangoje.

rie paskatino kūrybos darbu.
Pirmieji jos kūrėjai buvo at-
pausdinti „Varpe“. Per visą
gyvenimą ji parašė: „Viktu-
tė“, „Vinca Stoni“, „Dėl tē-
vynės“, „Anuomet“, „Irkos
tragedija“, „Sename dvare“,
išvertė savo mokytojo Foesterio
pedagoginius veikalus ir
gana daug rašė periodinėje
spaudoje.

Pečkauskaitės raštuose ke-
lijamos daugiausia auklėjamo-
sios idėjos. Jos raštų literatū-
rinė vertė taip pat yra žymj.

**PETRUI VAICIONUI
60 METŲ**

Žymiajam rašytojui Petrui
Vaičionui suka 60 metų am-
žiaus. Jis yra vienas pirmųjų
didžiųjų lietuvių dramaturgų
ir poetų. Lietuvių tautai sa-
vo kūryba ypač nemažai davęs.
Apie jo suaktuves ir kūrybą
bus vėliau parašyta.

džiu tvarkoje. Bet prieš išgi-
lindamį i žodžių tvarką, kjeį
stabilėkime ties kalbos dalių
santykiais sakinyje.

Galūnės, kuriomis senovi-
nė anglų kalboje buvo eis-
kiami kalbos dalių santykiai
sakinyje, šiandieninė kalboje
pakeisti prielinksniais, pade-
damaisiais veiksmazodžiais,
žodžių vjeta sakinyje ir tt.
Pavyzdžiui „išimylėjau“ ne-
ga lesime angliškai išversti vi-
nu žodžiu, o tik keliais „I am
in love“, pavartodami ivardį
„I“, padedamąjį veiksmazodį
„am“ ir prielinksnį „in“, ša-
lia pagrįdinjo žodžio „love“.
„Išimylejau“ būtų „you are in
love“, pakeičiant ivardį ir pa-
dėmąjį veiksmazodį, tuo tar-
pu, kai mes pakeitėme galūnę.

Jeį kurios galūnės išliko,
tai jos šiandien perdėtai var-
tojamos. Labai mėgiama prie-
saga yra — ing. Ji tarnauja
sudaryti naujus daktavar-
džius ir jungiamą beveik su
visais veiksmazodžiais, nojnt
išreikšti tęstinumą, pvz.,
begin „pradėti“, beginning
„pradėjimas“. Bet ji taip pat
labai paranki laiko aspektams
nusakyti, kajp pvz. hi is begin-
ning „jis ką tik pradeda“, he
was beginning „jis ką tik pra-
dėjo“, before beginning „prieš
pradedant, prieš pradėdamas,
pradėdam“, it is worth begin-
ning „verta pradėti“, I in-
tend seeing the king „ketinu
pamatyti karalių“, I remem-
ber seeing the king „atsimenu
matęs karalių“. Reikšia, šioji
priesaga tinka įvairiems lai-
kams. Tat reikšmė priklauso
ne nuo šios priesagos, bet nuo
padėdamųjų veiksmazodžių,
prielinksnių ir kitų kalbos da-
lių. Bet to negana.

Labai didelį vaidmenį vaj-
dina ir žodžių vjeta sakinyje.
Galūnės išnykus, žodžių vje-
ta sakinyje keičia sakinio
reikšmę. Palyginkime šiuos
du sakinius: he had left
nothing ir he had nothing left.
Pirmasis reiškia kad jis njeį
nepaliko, o antrasis, kad jam
njeįko neliko. Arba I have clea-
ned my boots „aš nusivaliau
batus“ ir I have my boots clea-
ned „aš daviau nuvalyti ba-
tus“. Tik mažas žodžių per-
tymas visiškai pakeičia reikš-
mę.

(b. d.)

Vytautas Dubra

KNYGA APIE VIENĄ MOTERĮ

ROMANO IŠTRAUKOS

12.

„Koks bajsus pabudimas iš
tų vilčių ir svajonių! — Stai-
ga suprasti, kad vienintelis
reikšmingas žodis yra „buvo“,
kad njeįko nebėra ir nebus.
Kas gi, pagalėjau, buvo? Tas
trumpas tarpas nuo pirmo pa-
bučėjavimo, perkėlusio i sapnų
karalystę, iki pirmos abejo-
nės, sugrąžinusios i tikrovę?
Iš to gražiausio gyvenimo tar-
po buvo likę tik prisiminimai,
bet ir jfe bluko, tik ne taip,
kajp blunka per ilgus amžius
gražiausios paveikslai. Paveik-
slas yra atskiras ir užbaigtas
daiktas, žmogaus gi pergyve-
nimai nenutrukdami eina su
juo ir su laiku. Šios dienos
mano vjdaus šviesa pasiekia
ateitį ir praeitį. Todėl aš nje-
kadosa nebepajusiu, kokiomis
spalvomis mirgėjo mano pra-
eities gyvenimas. Gal tada
mano meilė buvo graži ir pras-
minga, nors ta prasmė buvo
ateityje. Bet štai ateitis ap-
vylė, nebera prasmės, nebėra
ir tos praeities, kokja ji tada
ištikrųjų buvo.“

Mano nelaimė buvo didelė,
ne vienkartinė, bet visam gy-
venimui. Kiekvieną mintįs
vįs ją gilino parodydama, kas
manęs laukia. Visu svorju
gulė ant manęs beprasmiškas
būsimas gyvenimas, aš jau-
čiau širdyje neapsakomą
skriaudą, bet neparkritau rau-
dodama. Aš vaikščiojau apie
kasdieninius darbus, tik ty-
lios ašaros riedėjo man per ve-

dą, o aš jas šluoščiau čia ran-
ka, čia prijuosie.

„Sugrįžęs pietų, Stasys sukio
josį virtuvėje, kajp paprastai,
pasijrengęs man pagelbėti, kę
nors nunešti ar šiaip kartu su
manimi pabūti. Matyt, jam
nepatogu būdavo vjenam nau-
dotis laisvalaikju, kada žino-
davo mane turint darbo. Šian-
dien jis taip pat elgėsi, tik tai
mes abu tylėjome ir vengėme
susitikti vienas kito žvilgs-
nio, nors aš mačiau, kad Sta-
sys mane iš pasulų seka. Jis
turėjo pastebėti mano apver-
tas akis. Ankščiau jis būtų
prijęs, klausinėjęs mano ir
guodęs. Gal aš būčiau naujo-
mįs ašaromis pravirkusi, bet
kartu man būtų lengviau pasi-
dare. Kodėl gi dabar taip ne-
buvo? Jis jautė savo kaltę, jis
buvo netekęs pasitikėjimo sa-
vimį. Aš ji supratau ir vįs dėl
to negalėjau nuslopinti savyje
augančio nepasitenkinimo.“

Stasys valgė, kajp vįsados.
Jis nebuvo praradęs apetito.
Aš gi vos vos galėjau nuryti
vieną kitą kąsnį. Argi jis tiek
mažai būtų paljestas? Man
net piktą darėsi besiklausant,
kajp dirba jo peilis ir šakutė,
kajp jis kramto. Ankščiau
man rūpėdavo, kad jis kuo dau-
giausjai suvalgytu, aš jam pa-
kartotinai siūlydavau, bet da-
bar buvo kas kita. Dar dau-
giau už mane jis turėjo pergy-
venti mūsų nelaimę, jis turėjo
jaustis kaltas. Iš užuojautos,
aš norėjau, kad jis kuo mažiau
siai kentėtų, bet kitas jausmas

prikajšiojo, kad jis per mažai
pritrėktas. Manys augo kerš-
tingas pyktis. Taip, juk jis
priežastis, jis kaltininkas.

Beveik su pagieža aš prisį-
miniau jo juokus, kad jam rei-
kėsi pasijieškoti kitos, jei aš
būsimanti netikus. Štai, gerbja-
masis, dabar įeškokis! Koks
keistas jausmas! Aš jaučiau
tartum malonumą, kad buvo
taip įvykę. Tartum aš turė-
čiau už kažką atsikeršyti.

Prisiminiau aš ir savo žo-
džius. Tada aš jam pasakiau,
kad man reikėtų pasijieškoti kį
to tik tam kartui. Kažkas gun-
diė mane pašajpiai pasiklaus-
ti, kaj jis dabar apie visą tai
manytų. Nors taip įgelti už
tai, kad aš turju tiek kentėti.
Prie tos minties nejuokimis pri-
sijungė kita. Jeigu taip būtų
žinota, galima būtų buvę ji
prigauti: juk svarbu tik turė-
ti vaiką. Tada ir pas daktarą
jis nebūtų ejęs ir taip amžinai
būtų njeįko nežinojęs. . .

Man net galia pasidare, kad
taip nebuvo padaryta. Aš pra-
dėjau svarstyti, ar buvo tam
kokių galimybių. Mūsų gyve-
nimas buvo nepaprastai užda-
ras. Žinoma, turint noro. . .
Čia aš prisiminiau Paryžių ir
Grigą. Taip, ten buvo puikių
progrų, ir Grigas buvo puikus
vyras. . . Lyg sugauta perti-
li nejuosi, aš teisinajus saky-
dama, kad vienas nusijengi-
mas tame nuodėmių mieste bū-
tu būvęs mažesnis, kajp lašas
jūroje.

Stasijui išėjus aš jau galė-
jau visų tų minčių. Jos bu-
vo tik ženklas, kad aš blaškau-
si savo nelaimėje, nesutikda-
ma jos priimti su rezignacija,
tartum įeškočiau kokios išei-
ties. Aš mėginau išvajzuoti,
kad su kitu vyru būčiau buvo

si laimingesnė. Su kitu net ir
dabar dar galėčiau turėti šei-
mą. Tačiau aš nepagalvojau
apie persiskyrimą, kajp apie
galimą dalyką.

Prėjo kelios dienos. Stasys
laikėsi ramiai ir vienodai,
nors buvo aiškiai palūžęs. Aš
gi čia kentejau, čia pykau, čia
vėl galėjau ir buvau dažnai
susierzinusi. Stasys pasidare
pirmoji priežastis šjurskėse-
nijam žodžiui arba nors ir nu-
tylėtam nepasitenkinimui. Kas
buvo nepataisoma, aš tarjau-
si priimanti be priekajštų. Mane
erzinanti tik jo laikysena. Jis
galėjo kentėti dėl mūsų nepil-
nos moterystės, tačiau kam tas
susmukimas, lyg jis būtų ne-
tekęs vįsų savo žmogiškųjų
vertybių? Kodėl jis niekad
drasjai ir paprastai nepriej-
tina prie manęs, kodėl neįsta-
ria tvirtesnio žodžio? Man at-
rodė, kad tada ir man būtų
lengviau. Kam pabrėžti savo
nelaimę? Nors iš tikrųjų gal
mane tiek pat būtų erzinę, jei
gu Stasys būtų elgęsis, lyg nje
kur nieko.

* * *

Mickutė pasakojosi nuošir-
džiai. Žodis po žodžio ji sklai-
dė tuos burtus, kurjais ji buvo
mane apipynusi, šokdama sce-
noje. Tada aš jaučiausi sura-
dusi gyvenimo itkslą. Aš ti-
kėjau, kad jis savo valia pasje-
kijamas. Dabar gi visa tai
grįjuvo. Mano draugė buvo
man gyvas pavyzdys. Ji nesį-
jautė gyvenanti tikrąjį gyvenį-
mą, jai truko to paties, kajp ir
man. Ji pasidare man tokia ar-
tima, aš norėjau atsilyginti
jai ne tik užuojauta, bet ir to-
kiu pat nuoširdžiu atvirumu.

— Prieš kelias valandas aš
svajojau apie tokį gyvenimą,
kajp tavo, — pasakiau aš. —

Aš maniau, kad jame suras-
čiau prasmę, o dabar vėl nieko
neturiu.

— Aš nesuprantu tavęs, —
gyvati atsakė Mickutė. — Mo-
teriai šeima yra vįskas. Kam
kitam pasijšvesti galima tik iš
bėdos. Tau nėra ko ieškoti,
nes tu vįską turi.

Aš nebeuorėjau išsisukinėti.
Savajime užsimezgė tarp mūsų
dvasinis ryšis palengvinio man
išsipasakoti, kad aš niekadosa
neturėsiu laimės turėti savo
šeimą. Po tų mano žodžių mes
abį kjeį laiko tylėjome. Aš
jaučiau, kad Mickutė mane su-
pranta ir užjaučia. Nuo to man
dar gaudžiau pasidare.

— Atiejsk man, jeigu aš ne-
atsargiai paliesčiau tavo žaj-
dą, — patylejusį pratarė mano
draugė. — Jei šeima tau yra
tikrasis gyvenimas, ar tu ne-
pagalvojai įeškoti išeiies?

— Ar tu nepagalvojai, kad
su kitu vyru galėtum būti lai-
mingesnė?

Mickutės balsas buvo tylus,
tartum ji kokį piktą mintį
man būtų pakiusi.

— Tu patį žinai, kad Baž-
nyčia neleidžia antrą kartą
tuoktis, — atsakiau aš.

— Kjeį žinau, tu klysti. Aš
esu girdėjusi, kad tokie atve-
jai Bažnyčios yra numatyti.
Tu galėtum pasitikrinti.

Aš tik pečjais patraukiau.
Kažkas neleidžia man svarstyti
tokių galimybių. Ilgokai paty-
lėjusi, aš užsiminiau apie lai-
ką abiem pasilsėti. Trunuti
dar pašnekėjome ir persiskyr-
rėme, palinkėjusios viena ki-
tai labos nakties.

Aš ilgai negalėjau užmigti.

XVI.

Mickutės pasirodymas palį-
ko savo pėdsakus. Atsijtkti

nas to vakaro patyrimas pama-
žiu perėjo i išitikinimą, kad gy-
venimas turi būti gyvenamas
nuosekliai. Jis nėra knyga, ku-
rią galima būtų atversti at-
gal ir pradėti skaityti iš nau-
jo, arba iš kurios galima būtų
išplėsti kelis lapus ir jų vje-
toje įrašyti ką kita.</

KULTŪRINĖ KRONIKA

LIETUVISKAS „KERMOSIUS“ ARGENTINOJE

Argentinos lietuvių tautinis ansamblis liepos 22 d. Lietuvių saleje suruošė lietuvišką „Kermosius“ vaidinimą, kurį paruošė p. Zatojienė, režisavo A. Petravičius, dainas paruošė muz. A. Stasulius, tautinius šokių — V. Namikas, dekoracijas piešė dail. R. Kuprevičius.

MONTEVIDEO LIETUVIŲ MOKYKLA

Urugvajaus Lietuvių Kultūrinė draugija Montevideo mieste įsteigė lietuvių mokyklą, kurią veda mokytoja p. Stanevičienė. Mokyklą lanko gana įvairaus amžiaus mokiniai, kurie mokosi lietuvių kalbos ir literatūros. Visais atvejais pagirtnas šis gražus Urugvajaus lietuvių tautinis darbas, kuris parodo jų meilę savo tautai, savo kalbai ir savo tėvynei.

BERISSO LIETUVIŲ CHORAS

Atvykus į Buenos Aires chorvedžiui Vyt. Petračiui, atgaivintas Berisso lietuvių choras, kuris anksčiau buvo vedamas p. Rymavičiaus. Choro dalyvauja ne tik tie atvykėliai, bet ir Argentinoje gimę sėdinti lietuviai, kurie mielai jungiasi į bendrą kultūrinę-tautinę darbą. Tai yra gražu.

LIETUVIS FILMOJE

Argentinos lietuvis Vytautas Gruodis pasirašė sutartį su Argentinos kino filmu „Sono Film“ bendrove ir dalyvauja gamyname „Novita Son“ (Čiagimės sūnus) filme.

DINGO RAKAUSKAITE IR TRUKYS

Spauda pradėjo rašyti apie Lietuvos operos solistę Mariją Rakauskaitę ir jos vyrą dainininką Lijūdą Trukį, apie kuriuos sovietinė spauda nei tiesiog, nei pripuolamai neužsimena nė vienu žodžiu. Sklinda gandai, kad jie abu išvežti iš Lietuvos už Kaspijos jūros — į Kazakstaną. Kaip žinoma, Rakauskaitė turėjo JAV pilietybę, o dabar SSRS Amerikos pilietybę jau pati savime yra pavojinga.

buvo prie to prieita. Štai kodėl kiekvienas jo žingsnis į susijartimą su kokia nors moterimi, mano akyse buvo nusikalimas.

Ši savo vyro apkaltinimą aš nesamoningai jungiau prie savo nelaimės. Tegul jis nieko nežinojo mane vesdamas, bet vis dėlto jis buvo priežastis mūsų nelaimingo gyvenimo. Argi mane galėjo nuraminti mintis, kad jis nežinojo? Vys tiek jis buvo kaltininkas. Be to, aš kalinau jį, kad jame tebebuvo gyva ta prigimtis, kuriai pasijunkė jis neturėjo jo kjos moralinės teisės, nes ji kitam galėjo atnešti vien kančią.

Tokje minčių ir jausmų narpliojimai netik mane nuramindavo, bet dar paatrinavo primirštas blogybes, ir tada man atrodė, kad reikėtų Stasi nubausti, lyg už kažką atsikeršyti.

I pavasarį mūsų kompanijoje pasirodė naujas žmogus, leitenantas Mazilicijus. Jis buvo nevedęs, jaunas. Išgirdusi apie jį keletą palankesnių atsiliepimų, — kaip „puikus vyras“, — dėl tokių ne nuodėmė ir dūsauti, — lyg tyčia norečiau pasisakyti priešingai ir todėl dar kritiškiau jį žiūrėjau.

Mazilicijus buvo truputį aukštesnis ūgio už vidutinį, garbanotais plaukais ir plačiais antakiais. Jo lūpos atrodo kiek papurusios, ir kada jis būdavo rimtas, jos atrodėdavo papūstos, kaip supykusių vaikų. Šiaip jis moterų kompanijoje daug šypsojosi ir juokėsi, bet neatrodė labai kalbus. Kažkas vaikščiavo šviete jo veide. Ponių džiaugėsi, kad jis gerai šoka, nors jo minkštuo-

ONA KATKAUSKAITE PROFESORIAUJA

Buvusi Metropolitain operos solistė, žymusis lietuvių mezzosopranas, Ona Katkauskaitė — Kaskas dabar profesoriauja JAV Indiana universitete, kur dėsto dainavimą. Ji turi ir lietuvių studentų.

PARODOS VATIKANE

Romoje Vatikano valstybėje priešais šv. Petro ir Povilo bazilikos aikštę pastatė didžiulius rūmus, kuriuose liepos 9 d. atidarytos šventųjų metų parodos. Dabar atidaryta misionierių bažnytinio meno paroda, vėliau bus atidarytos kitos parodos — karitatyvinio veikimo, katalikų akcijos, tarptautinės bažnytinio meno ir orientalinės bažnyčios meno paroda.

TRANSPORTINIS MILŽINAS

Amerikos aviacijos konstruktoriai pagaminę naują transportinį lėktuvą CX—99, kuris iškart paneša 400 vyrų. Lėktuvas jau išbandytas ir reikalauja esant bus panaudotas. Jį varo 6 propelerai.

APIE LIETUVISKUS PROTESTANTŲ GIESMYNUS

Ilgoką straipsnį su daugeliu nuomonių „Naujiene“ parašė prof. Vaclovas Biržiška.

PERSITVARKO JAV LIETUVIŲ TEATRAS

JAV lietuvių ligšiol vis dar nesutvarko su teatru. Visi supranta, kad yra gyvas reikalas sudaryti vieną, bet pačių lietuvių dramos teatrą, bet ligšiol tos pastangos nėra reikalingų vaisių. Dabar, kaip atrodo, JAV lietuvių dramos teatro klausimas yra vėl pagyvėjęs. Jau esą sutarta, kad į Čikagą iš Brooklyno persikels dramaturgas ir aktorius A. Skėma ir dramos aktorius K. Gandrimas. Brooklynė dramos reikalai lankėsi ir H. Kačinskis. Galgi bus sudarytas vienas geras JAV lietuvių teatras?

PASIŽYMI LIETUVIAI INŽINIERIAI

Toronto mieste pasijūmėjo inžinieriai: nedegamų dažu iš radėjas inž. A. Stankus ir statybos inžinierius Čeponis, kurie sudarė žymių statybų konstrukcijas.

se judėjusiose matėsi lepumo, kaip ir jame visame. Gaivma buvo spėti jį turint gerą širdį, bet tik ne tvirtą valią.

Aš buvau tikra, kad, prieš kitas pasididžiūdama, aš būčiau galėjusi be didelio vargo patraukti jauną leitenantą savo pusėn, tačiau aš negalėjau pradėti nuo pat pirmos pažinties, nes čia pat būtų asklaidė plepalai, kad aš „įsimylėjusi karjui ant kaklo“.

Per tą vakarą kelis kartus aš šokau su Mazilicijumi. Jis galėjo būti pora metų už mane jaunesnis. Dveji ar treji metai tokiam amžiuje turėjo būti beveik nepastebimi, bet iš tikrųjų aš jaučiausi toli gražu jį peraugusi. O vis dėlto manijje nebuvo nė šešėlio paniekos ar pasididžiavimo. Atvirkščiai, man mėlės buvo jo švelnus vaikščiokumas, kuris mano gyvenime buvo nebesugrąžinamas.

— Aš nesuprantu, kaip tamsta pasijunkai tokia profesija, — pasakiau pagalvojusi, kad jam netinka būti karščiui, nes nemačiau jame nei dvilinio, nei išorinio vyrškumo. — Argi man netinka unior ma?

Aš nusijuokiau. — Aš visai ne apie tai galvoju ir net nežinojau, kad pagal drabužius galima amatai rinktis.

— Kodėl gi ne? Argi su mūsų uniforma nesijunka karininkui privalomas šaunumas ir riteriškumas? Argi nesmagu, kada nepažįstamos merginos pasitinka mus maloniais žvilgsniais, vos mūsų drabužiai pamačiusios? —

Mazilicijus kalbėjo daugiau juokais, bet vėliau smulkiau įsipasakojo.

(Bus daugiau)

BRAZILIJOS LIETUVAITE BALERINA

Genė Bernatavičiūtė, 6 metų lankiusi Muncipalinio Rjo de Janeiro teatro baletos mokyklą, dabar šoka pirmasias roles Recreio teatre ir, be to, šoka „Casino“ filmų bendrovėje, sukanč jai filmus. Jos sesutė Olga taip pat buvo Recreio teatro balerina, tačiau dabar išteka už brazilų advokato.

Pp. Bernatavičių gausi šeima Brazilijoje pasijūmėjo baletu stiry, nes kitos dvi jų dukros, buvusios balerinos, jau anksčiau ištekėjo.

PASIRODĖ MAZLIETUVIŲ „KELEIVIS“

Vokietijoje atgaivintas senas Mažosios Lietuvos lietuvių laikraštis „Keleivis“, kuris pasiryžęs visame žemės rutulyje esančius Mažosios Lietuvos lietuvius įjungti į vieną mažlietuvinių šeimą. Jo adresas: „Keleivis“, (20a) Hannover — Stoecken, Garbsener Landstr. 7, Germany.

LIETUVIS TARPTAUNINIAUS AUSTRALIJOS KOMITETE

Australijos sostinėje Canboreje veikia tarptautinis komitetas, kuris palaiko ryšius su valdžios ir socialinėmis bei kultūrinėmis įstaigomis. Komitetas be ko kita svarsto naujų ateivių įsikurdinimo klausimus. Tame komitete lietuvius atstovauja Australijos lietuvių Draugija paskyrė ekonomininką p. Čečį.

RADEŠ MIEGO PASLAPTIS

Miego klausimas jau seniai domina mokslininkus, tačiau tiksliai dabar Northwestern universiteto prof. dr. H. W. Morgan sakosi suradęs tos paslapties atspėjimą. Jis smegenyse radęs kūną — kelio colių ilgio, kuris vadovauja miego sričiai. Jeigu tai yra tikra, tai gali būti, kad dabar jau lengviau galima bus spręsti nemigo arba perdidelio — patologinio — miego atvejus ir juos gydyti.

IŠEIS BRAZILIJOS LIETUVIŲ ISTORIJA

Antanas Dutkus surinkęs Brazilijos lietuvių istorijai medžiagą ir ją parašęs. Dabar ruošiamasi ją išleisti. Istorijos autorjaus adresas šis: Antanas Dutkus, Rua da Mooca 1681, Sao Paulo, Brazil.

— Rašytojas L. Dovydenas baigia rašyti knygą „Lietuviai po Pensilvanijos kalnais“.

— Dail. A. Valeška paskirtas dekoruoti N. Dakotos bažnyčios.

BALTICKA

Lietuviai batsiuvis. Pataisymai ir užsakymai. 5355 Verdun Ave., VERDUN Tel. HE 4547.

Organizuokime lietuvių kultūros fondą

Tautinė mūsų kultūra sudaryta žymiausių bei svarbiausių lietuvių pagrindą ir stipriąją mūsų tautybės išlaikymo laidą. Todėl visų laisvų ir samoningų lietuvių pats didysis gyvenamojo mato uždavinys yra sustiprinti šią mūsų tautinę kultūrą ir toliau ją ryžtingai ugdyti. Tautinės kultūros idėai turi tapti tas bendras visos gyventi norinčios tautos židinys, apie kurį turi spiestis visi be pažiūrų ir ištikinimų skirtingumo, bet lietuviškai jaučią ir galvoją lietuvių, susirūpinę savo tautos likimu ir ateitimi. Šiuo bendruoju tautos židiniu turi tapti seniai laukiamas ir plačiai prasmę suprantamas Lietuvos Kultūros Fondas — visų lietuvių kultūrinė institucija ir organizacija.

Aktualieji ir artimieji lietuvių Kultūros Fondo uždaviniai yra: remti ir skatinti lietuvių mokslą, lit. taurą meną, švietimą, spaudą, gaivinti bei ugdyti gimtąją kalbą, palaikyti tautines tradicijas bei savo papročius ir t. t. Šiam tikslui reikėtų leisti ir plačiai paskleisti mūsų mokslininkų bei menininkų kūrinius, suorganizuoti pasaulinę lietuvių meno galeriją, įsteigti bendrines kalbos kultūros organą, sudar-

tyti liuanistinį šaltinių centrą, remti lietuviško teatro sutelkimą, žymesniuosis meno ansamblius ir kitas lietuviškos dvasios kėlimo bei gaivinimo apraškas, leisti informacinius bei kitokius leidinius.

Šiam didžiajam tautos kultūros darbui reikia sutelkti geriausias jėgas ir surinkti visus galimus kapitalus. Todėl nedelsdami organizuokime bendrą Lietuvos Kultūros Fondą, kuris apimtų viso pasaulio lietuvių ir prisidėtų prie pasaulio lietuvių Bendruomenės uždavinių vykdymo.

Kajkuriose kraštuose lietuvių Kultūros Fondo skyriai jau veikia. Australijoje jau yra suorganizuota ir Lietuvos Kultūros Fondo apygarda. Lietuvių rašytojų draugija, kuriai priklauso Lietuvos Kultūros Fondo organizavimo iniciatyva, savo 1950 m. gegužės 6 — 7 d. Bostono suvažiavime nutarė pasiūlyti Clevelando Lietuvos Kultūros Fondo skyriui eiti apygardos pareigas Jungtinėse Amerikos Valstybėse, pagal statutą išrinkti tarybą ir susisiekti su LKF skyriais kituose kraštuose.

Lietuvių Kultūros Fondo Clevelando skyriaus valdyba ir Lietuvos rašytojų draugijos pasiūlytas pareigas pasiėmė ir šiuo atsisveikimu kreipiasi į visus JAV lietuvių kultūrinis sambūrius bei atskirus kultūrininkus — kviečia persijungiančiu ir steigti LKF skyrius atskirose vietovėse. Kai tik tokių skyrių įsistigs, mes rūpinimės sukviešti Jungtinių Amerikos Valstybių apygardos suvažiavimą ir pagal jau priimtą prie LKF vyriausios valdybos sudarymo.

Tikime, kad šis mūsų tautos gyvybinis reikalas bus kaip reikiant visų suprantas, išsais amžinai lietuvių tautos kurtas kultūros lobynas bus ir toliau mūsų visų sutel-

PRIMONĖS LIETUVIŲ LAIKRAŠČIŲ SKAITYMOI PRAPLESTI

Ypatingai dabar įsivijoję yra nusiskundžiama, kad lietuviškoji visuomenė pernelyg mažai teprenumeruoja savo laikraščius ir neperka knygų. Tai nepaprastai opus reikalas, kurio teigiamam išsprendimui reikia ieškoti išeikių. Mūsų laikraščiai išeina įvairiuose kraštuose, tačiau laikraščiai su šavame krašte esančiais skaitytojais sunku įsivest, reikia kad būtų skaitomas kituose lietuvių kraštuose. Būjina, kad laikraščiai turėtų, tuose kraštuose, kur daugiau lietuvių esama savo atsivovbes.

Kita priemonė, surengti kiekviename krašte savotiškus konkursus, kuriuose daugiausia lietuvių laikraščius prenumeruoja, turėtų gauti garbės dovanėles. Tam tikslui spaudos puoselėtojai ir lietuvių organizacijos turėtų pasiūlyti po vieną, kitą kultūrinio po būdžio dovanėlę. Dovanos turėtų būti paskirtos pirmenybių ar būrų keliu ir dovanėles gavę savosios spaudos mylėtojai, turėtų būti paskelbti jų skaitomose laikraščiuose. Anglijoje tai įvykdyti ir visas reikalo instrukcijas parengti būtų patogiausia Didž. Brit. Lietuvių žurnalistų S-gos skyrių ar Didž. Brit. Lietuvių Sąjungai.

J. J-tis.

tinėmis jėgomis sėkmingai turinamas bei puoselėjamas ir šiuo sunkiuoju metu saugomas nuo grėsmingos žūtis arba sunykimo.

Dr. S. T. Tamošaitis, Valdybos pirmininkas; J. F. Dugėla, sekretorius, Dr. P. Skardžius ir Ig. Malinauskas, v. pirmininkai. Nariai: A. Augustinavičienė, S. Barzdukas, A. B. nys, O. Michelich, V. Rastenis.

P. S. Lietuvių Kultūros Fondo narius Montrealy registruoja „NL“ redakcija. Tas tikslas Montrealy jau seniau pradėtas įgyvendinti.

TR. 8112

Lankydamiš Ville Lasalle ar vykdamie lietuvių pikniką

ką atsilankykite

LIETUVIŲ SVETAINEJE

pas BRONIŲ JAZOKĄ

7682 EDWARD St. (kampas 6 av.), VILLE LASALLE.

Iš čia vykstama į lietuvių pikniką!

Dėmesio šeiminkams!

Geriausį pasirinkimą aukščiausios rūšies vėsada šviežio maisto produktų bei rinktinės mėsos ir Jūsų mėgiamos rūšies alaus duoda

Jurgis Mačionis

G.M. Grosery

5292 Bannantyne Ave. (kampas Melrose) Verdun.

Priimame užsakymus telefonu HE 0991 ir pristatome į namus.

Auksta kokybe -- zema kaina

Siuntiniai į visus Europos kraštus išskyrus SSRS

per US Parcel Post.

Užsakymuose prašoma rašyti AIŠKIAI siuntėjo ir gavėjo

adresą, pakieto numerį ir jo kainą.

STANDARTINIAI PAKIE TAI:

Kaina amerikoniškais doleriais

2 sv. dešros Saliami	Nr. 1	5 sv. kiauš. taukų	Nr. 4
2 sv. kiauš. taukų	\$	2 sv. rūkytų lašinių	\$
2 sv. maltos pup. kavos (skardinėse po 1 sv.)	6.10	1 sv. deg. pup. kavos	\$
2 sv. cukraus		½ sv. arbatos (Lipton)	5.95
1 sv. džiov. vaisių		3 gab. tualet. muilo	
2 sv. rūkytų lašinių	Nr. 2	1 sv. malt. pup. kavos (skardinėje)	Nr. 5
1 sv. kiauš. taukų	\$	½ sv. kakao	\$
2 sv. maltos pup. kavos (skardinėse po 1 sv.)	\$	½ sv. arbatos (Lipton)	5.85
½ sv. arbatos (Lipton)		1 sv. pien. šokolado (plytelėmis)	
1 sv. pien. šokolado (plytelėmis)	5.65	2 sv. cukraus	
2 sv. cukraus		1 sv. džiov. vaisių	
2 sv. malt. pup. kavos (skardinėse po 1 sv.)	Nr. 3	½ sv. sūrio	
1 sv. kakao	\$	2 sv. alyvos (Mazola)	
½ sv. arbatos (Lipton)		1 sv. kiauš. taukų	Nr. 6
1 sv. džiov. vaisių	5.30	1 sv. rūkytų lašinių	\$
2 sv. cukraus		1 sv. malt. pup. kavos (skardinėje)	\$
2 sv. kiauš. taukų		1 sv. cukraus	4.45
		1 sv. pien. šokolado	

(plytelėmis)		5 sv. kiauš. taukų	
¼ sv. arbatos (Lipton)		5 sv. kviet. miltų	
1 sv. džiov. vaisių		5 sv. cukraus	\$
2 sv. rūkytų lašinių		1 sv. razinkų	
1 sv. kiauš. taukų	Nr. 7	1 sv. malt. pup. kavos (skardinėje)	6.00
1 sv. ryžių		½ sv. arbatos (Lipton)	
5 sv. kviet. miltų	\$	5 sv. kiauš. taukų	
5 sv. cukraus	6.75	4 v. malt. pup. kavos (skardinėse po 1 sv.)	Nr. 10
1 sv. razinkų		2 sv. pien. šokolado (plytelėmis)	7.10
1 sv. deg. pup. kavos		10 sv. kiauš. taukų	Nr. 11
½ sv. arbatos (Lipton)		4 sv. malt. pup. kavos (skardinėse po 1 sv.)	7.10
1 sv. džiov. vaisių		18 sv. kiauš. taukų	Nr. 12
3 sv. kiauš. taukų	Nr.		\$
5 sv. kviet. miltų	\$		
5 sv. cukraus	5.65		
2 sv. deg. pup. kavos			
1 sv. razinkų			
1 sv. džiovintų vaisių			5.95

Pagal atskirą kainoraštį ruošiami INDIVIDUALIUS maisto pakietus.

Teiraukitės dėl siuntų didesniais kiekiais.

KITI SIUNTINIAI

Vaistai penicilinas ir kt. Pinigai į visus Europos kraštus. Į Vakarų Vokietiją 100 DM — \$ 22.00.

REIKALAUKITE MŪSŲ KAINORASČIŲ!
HONEST AID, REG D
456 West 63rd Street, Chicago 21, Ill. Telefonas Wentworth 6-4107.

MŪSU SPORTAS

VYTIS — HUNGARIA 2:3

Antrosios II-jo rato pirmenybių rungtynės, kaip rašo Toronto „Daily Star“, atnešė lietuviams set-back, nes teko kapituluoti prieš vengrus. Hungaria aikštėje pasirodė su naujomis jėgomis ir sužaidė ryžtingai iki paskutinės minutės, norėdama revanšuoti už buvusį pralaimėjimą.

Po pirmo puslaikio žaidimo, kuriame mūsų žaidėjai neišnaudojo porą tikresnių progų, antrame kėlinyje vyčiai išigauja vedimą: pristabdydamos gerą pusiauakrojo puolėjo praeisimą, centras R. Asikainen šaltai nukreipia sviedinį pro išbėgusį vartininką, į priešininko var-

tus. Sukrutę vengrai iš atskirų išsklaidytų žygių atsiekia 2 įvarčius, kurie abu buvo lengvai laikytini. 8 min. prieš pabaigą A. Pulkauninko aštrus šūvis neša išlyginimą ir atrodė, teks pasitenkinti lygiomis. Paskutinėse minutėse maža dengimo klaida ir iš dešinės pusės pasiūstas kamuolys randa vietą prie pat stulpo mūsų tinklo.

Iki šio laiko pirmenybių dalyviai po sužaistų liepos mėn. 27 d. rungtynių tarp grupės favoritų Massly - Harris ir Tartans, kurios baigėsi pirmųjų laimėjimu 3:2, išsiriškė šitaip:

Žaista laim. pralaim. lyg. iv. sant. punktai										
1. Massly Harris	11	8	0	3	37	9	19			
2. Tartans	11	8	1	2	27	4	18			
3. Vytis	12	7	2	3	27	17	17			
4. 7000 Club	8	4	3	1	19	16	9			
5. Hungaria	10	3	4	3	16	25	9			
6. Mimico	11	4	6	1	11	21	9			
7. Commodores	8	3	3	2	10	15	8			
8. Dentonia	10	3	6	1	12	14	7			
9. Oshawa	11	2	6	3	13	26	7			
10. Stewarts	9	2	5	2	7	18	6			
11. Ovro	11	0	8	3	6	20	3			

ANGLIJOS LIETUVIŲ KREPŠINIO PIRMENYBĖS

Mūsų bendradarbio Anglijoje.

Krepšinio pirmenybės jau čia menybių lentelė atrodo šitaip: na prie galo. Šiuo metu pir-

	R.	Z.	L.	P.	T.
Manchesterio „Kovas“	8	5	5	—	10
Halifax'o „Vilnius“	8	4	3	1	6
Coventrio „Apuokas“	8	6	2	4	4
Leamingtono „Briedis“	8	6	2	4	4
Bradfordo „Litonica“	8	3	—	3	0

Pajūkinėjimai: R — rungtynės pralaimėtos sužaidžius; Z — žaista, L — laimėta, P — pralaimėta, T — taškai.

Kaip matome, lentelėje pirmąją „Kovas“ neturės dar pralaimėjimo su 3 likusiomis rungtynėmis sužaidę.

Į pakalbėjimą sekanti karta. Keletą mėnesių „Vilnius“ miedij ir vienu metu klubą beatstovauja 4 sportininkai, bet čia nusišypso laimė: Tadcasterio žemės ūkio stovykloje buvusi gana pajėgi krepš. k'da „Vytis“ išsklinda ir, aišku, „Vilniaus“ vadovas A. Vilutis atsigabena visus geresnius „Vyties“ žaidėjus Halifax'ian. Nuo čia „Vilnius“ jau tvirtai įžengia sporto arenon: krepšinio k'das — jos yra klubų pagrindas, bet ir su savo viduje kylančiomis ambicijomis bei kitomis sportinio gyvenimo negerovėmis, ir nebuvo staigmena, kai po pusmečio veiklos „Vilnius“ skyla: vie na dalis lieka ištikima Halifax'ui; k'ja — Bradfordo įsteigta „Lithuanica“, apie kurią pakalbėjimą sekanti karta.

Lietuviška moteru kirpykla

Daro šukavimą, pusmetinius ir trumpalaikius frizavimus, dažymą ir kt.
Sav. BIRUTĖ DODONAITĖ
(B. M. Dodon)
2521 Centre St., Montreal. Tel. FI 0208

VISIEMS LIETUVIAMS GERAI ŽINOMAS LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS J. H. BENOIT

Funeral Director

NELAIMIŲ ATVEJŲ VISADA PASIRUOŠES PADETI
2102 FULLUM ST. AMherst 0694

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ SPORTININKŲ ŠVENTĖ

Rašo „NL“ bendradarbis Australijoje.

Liepos 8 — 9 dienomis Australijos vyriausiam Sporto ir Fizinio Auklėjimo Komitetui pavadus, Sporto Klubas „Varpas“ suorganizavo Melbourne sporto šventę — pačių geriausių lietuvių komandų krepšinio pirmenybes. Į šventę suskrido nugalėdami tūkstančius mylių iš viso Australijos žemyno ir joje dalyvavo šios krepšinio komandos: Sydnejaus, Canberros, Adelaidės ir Melbourne.

Štai pirmosios dienos popietėje išsiriškioja Field Artillery Depot salėje žauniosios lietuvių sportininkų komandos. Prisimena garsiosios Europos krepšinio pirmenybės Rygoje ir Kaune, kur lietuviai krepšiniškai laimėjo pirmąsias vietas ir liko Europos nugalėtojais. Ir Pietų Kryžiaus krašte ir vykstančias pirmenybes susirinko didžiulis žiūrovų: mūsų lietuvių ir svečių australų. Ant teisėjų stalo ir čia žvilgsniai laimėtojų skirtosios taurės.

Sąjios vadovybės pavestį, suorganizuojantį praveda Anglijos lietuvių stalo teniso pirmenybes, apie kurias jau skaitėte anksčiau.

Be šių gerų sąvybių, „vilniečiai“ krepšiniškai turi ir juodų pusį, iš kurių didžiausia, tai nepaprastai nesportiškas rungtynių metu (ypač pralaimėjimo akyvajdoje) ir nesąjoniškumas su priemonėmis, laimėjimui pasiekti, kas žiūrovams bei priešininkų komandoms palieka baisiai nemalonų jausmą. Kai „Vilnius“ atsiųs šį blogybį ir pašalinis iš savo tarpo vis tebesanti ambiciją trynimasi — susilaikysime tikrai pajėgus ir judrus krepšinio vieneto.

„Vilnius“ laimėjo šiuo metu Weterby Pabaltiečių Turnyro pereinamąją taurę, kai „Kovas“ gavo pasitenkinti tik 4 ta vieta.

Idomu paminėti, jog šia pabaltiečių taurę, kurios išteigėjas yra latviai, nežinanti latvių dedamų pastangų, jau antrą kartą iš eilės laimė lietuviai: pereinamąją — Tadcasterio „Vytis“, šiais metais — „Vilnius“.

„Vilniaus“ krepšinio k'da sudaro: Navickas, Dambrauskas, Slenys, Čiukas, Vilutis, Narbutas, Aleknavičius.

Sekanti karta, tikimasi, užbaigti klubų šukavimą ir tada pasistengs supažindinti Jus su Europos šiandieninio sporto gyvenimu.

Geros sėkmės, Kauanods lietuvių sportininkai.
V. Steponavičius.

Atidaroma sporto šventė. Prasideda varžybos. Pirmieji susitinka Adelaidės ir Sydnejaus krepšiniškai. Teisėjas australas, per garsiausias pataušinę lietuviškai ir angliškai Alg.Raulinaitis. Pirmasis susitikimas pasibaigė 67:29 (23:18) Adelaidės naudai.

Po šių rungtynių įvyko tą vakarą dar trys susitikimai, pasibaigusieji šiaip: Canberra — Melbourne 31:57 (15:21), Melbourne — Adelaidė 71:48 (31:24), Canberra — Sydnejus 53:57 (26:33).

Pirmosios dienos idomiasios varžybos buvo Adelaidės ir Melbourne. Adelaidės krepšiniškai žaidė labai darniai, padoė didelį susijauimą, gerai mėtė ir alpamai darė labai simpatizingą išpuolį. Melbourne'iskai savo sparta, gynyba kovingumu, mėtymu bei išnaudojimu progų buvo pranašesni už kitas komandas. Sydnejaus krepšiniškai išsistikimo su Adelaidės k'da atrode pralaimės ir prieš Canberą. Bet kovodami su Canbera, Sydnejaus krepšiniškai parodė didesnę kovingumą ir išvystė didesnę spartą, ir žaidimą laimėjo su nedidele persvara.

Vakare koncertas sportininkų garbei. Didžiulė katedros salė prigūžėjo pilna mūsų tautiečių ir svečių australų. Programoje dalyvavo Bronius Kiveris iš Sydnejaus, labai meistriškai pagriežęs tris dalykus akordeonu. Solistė M. Žilinskaitė — Aukštikalnienė padainavo Šopeno „Rudenį“ ir dviračius iš operų „Linskmoji našlė“ ir „Bohema“. Melbourne vyry ir mišrus choras Alberto Čeloso vadovaujamas, padainavo šias dainas: Švedo „Lygioj lankelėj balti dobilėliai“, Vanagajčio „Laisvės varpas“, Naujelio „Oj žiba žibarelis“ bei Klaipėdos gimnazijos dainą „Miškų gėlė“. Po koncerto buvo šokiai, kuriems griežė ALD Melbourne skyriaus orkestras.

Antroji šventės diena pradėta iškilmingomis pamaldomis St. Joseph Church Collingwoode. Pamaldas laikė kun. Vaseris. Vargonais grojo Bronius Kiveris iš Sydnejaus. Pamaldų metu giedojo Melbourne lietuvių choras. Į pamaldas atvyko apie 500 tautiečių.

Po pamaldų buvo tęsiamos toliau varžybos kurios baigėsi šiaip: Canberra — Adelaidė 52:71 (14:33), Melbourne — Sydnejus 63:39 (35:20). Fikale susitinka pačios stipriausios komandos: Melbourne ir Adelaidės. Atkakliai abi komandos kovodamos stengiasi

Angliakasiai išsikovojo senatvės pensijas

Einant unijos sutartimi su anglijų kasyklų savininku. Sas kachevan, Albertos ir B. C. provincijų angliakasiai nuo 1949 m. vasario mėn. gauna

kiekvieną laimėti. Štai paskutinis sirenos švilpis ir varžybos baigiamos Melbourne komandos naudai 67:43.

Vėl išsiriškioja komandos. Ši kartą tik dvj pačios stipriausios: Melbourne ir Adelaidės. Juozas Makulys, sporto klubo „Varpas“ pirmininkas tarja žodį ir sportininkus į gausiai susirinkusius žiūrovus. ALD centro valdybos atstovas Kapočius pasveikina laimėtojus ir išteikia vienkartinę „Varpu“ dovaną — sidabro taurę. ALD Melbourne skyriaus vardu Pov. Baltutis išteikia „Varpu“ pereinamąją dovaną — sidabro taurę ir per skaito pereinamosios taurės statutą. Antrąją vietą laimėjęs sporto klubo „Vytis“ krepšinio komandai teko „Australijos Lietuvio“ skirtą dovaną — medžio raizinių knygą. Dovanų išteikimo iškilmės baigiamos Lietuvos himnu.

Po to susitinka lietuvių rinktinę krepšiniškai komanda su stipriausią Viktorijos australų komanda. Varžybos labai gyvos ir idomios. Pirmas puslapis baigiasi mūsų komandos laimėjimu. Bet antrame puslapyje australai išvysto didelę spartą ir mūsų privargusius keliuose susitikimuose išsistais žaidėjus nugalė santykiu 61:44 (22:25).

Taip baigėsi iš visos Australijos suskridusių lietuvių sportininkų šventė Melbourne. Iš pradžių lietuvių sportininkai Australijoje pakrikusiai veikė ir neturėjo savo organizacijos. Leonui Baltrūnui, sporto ir fizinio auklėjimo įgaliotiniui Australijon atvykus, sportininkų judėjimas pagyvėjo ir susitvarkė. Jo rūpesčiu buvo sudarytas vyriausiasis sporto ir fizinio auklėjimo komitetas, kurį sudaro: pirm. J. Valys, sekr. Vl. Bosikis, įzd. Alg. Ljubinskas, informacijos ir spaudos vedėjas A. Krausas ir narys J. Liutkutė. Leonas Baltrūnas dirbdamas su didžiausia meile ir pasiaukojimu išjudino sportišką jaunimą visoje Australijoje. Jau yra įsisteigę sporto klubai su įvairių šakų sekcijomis Sydnejuje, Melbourne, Adelaidėje, Canberroje ir kitose vietovėse. Šiuo lietuvių sportininkų gyvenimas ir veikla įterpiami ir aiškūs organizacijos rūmus.

Gražiai nusisekusioji sportininkų šventė dar daugiau sujudins mūsų jaunimą dar daugiau rūpinus fizinio auklėjimu bei sporto jungs vienon šeimonišią prajauančiąją kartą ir neleis pakrkti sveikybės jūroje. A. Krausas.

pensiją — \$ 60.00 mėnesiui. Pensiją gauna tie, kurie yra išdirbę anglijų kasyklose 20 metų ar daugiau. Bet gavimui įmėnėtos pensijos amžius nėra nustatytas, ir norintys gauti pensiją turi būti jau nepajėgūs anglijų kasyklose daugiau dirbti. Tam įrodyti su unijos atstovu pirmiausia turį išlaikyti kvotimus (egzaminus), pas vietinį unijos daktarą. Vėliau yra kviečiamas į Calgary miestą ir ten turi pereiti antrą unijos nurodyto dakatro sveikatos reikalu kvotimą. Jei abu abiejų daktarų kvotimai yra atitinkami ir prašantis pensijos randamas daugiau anglijų kasyklose nedarbingu, tai kvotimai yra išlaikyti. Bet jeigu randamas bent 50% darbingas, tai dar turi grįžti į anglijų kasyklas ir tęsti darbą.

Toliau gerai yra peržiūrėma, kad prašantis tikrai būtų išdirbęs anglijų kasyklose nemažiau kaip 20 metų. Tas visas reikalas — kvotimas bei su jais susijęs ir įrodymas trunka iki 3 mėnesių. Jeigu klūčių nėra, tai iškantysis jau pradeda gauti pensiją, kuri išmokama nuo dienos padavimo prašymo. Turto turėjimas, ar neturėjimas jokių klūčių nesudaro. Pensiją moka iš „Gerbūjo ir Poilsio Fondo“ (Welfare & Retirement Fund). Mėnėtas fondas yra Centrinės unijos žinioje Calgary mieste, ir į tą fondą įeina ir iš kasyklų savininkų organizacijos atstovas. Į tą „Gerbūjo ir Poilsio Fondo“, kiekvienas kasyklos savininkas ar kompanija moka po 15 ct. nuo kiekvienos iškas tos tonos anglies.

Nuo šių 1950 m. liepos 1 d. dar pasidiktas senatvės pensijos pagerinimas. Angliakasiai, kuriems sukauna 62 metų amžiaus ir kasyklose yra išdirbę nemažiau 20 metų, gali gauti pensiją be jokio dakatro kvotimo (egzaminacijos). Vadinasi, dar gali būti ir pajėgus dirbti, bet jeigu įrodoma, kad turį 62 metus amžiaus ir 20 ar daugiau metų išdirbęs anglijų kasyklose, tai ir gauna pensiją. Sukakusieras 62 metus, pensija nuo 1950 m. liepos 1 d. yra 75.00 mėnesiui. Bet angliakasiai, kurie gavo ar nori gauti pensiją prieš 62 metus, tai sveikatos reikalu turi vistiek pereiti daktrų kvotimą. Jie prieš 62 metus amžiaus pensijos gauna \$ 60.00 mėnesiui.

Šitoji iškovotoji pensija yra didelė atspirtis pasenusiems ar negalintiems, ligotiems angliakasiams. Anksčiau iki 1949 m. vasario mėn. pasenę arba nepajėgūs dirbti angliakasiai būdavo išmetami į gatvę ir paliejami Dievo valiai. Tokie ligotai ar pasenę angliakasiai gaudavo pašalpą (relief) iš valdžios. Bet iki gaudavo tą pašalpą, tai pirm turėdavo daug vargti. Prieš karą pavienis vyras tokios pašalpos gaudavo tik \$ 8.00 mėnesiui. Tiesa ir anksčiau gaudavo valdžios pensiją, bet tik nuo 70 metų. Kur jie rasi tiek stiprų žmogų, kad jis pajėgtų išdirbti sunkų ir pavojingą anglijų kasyklose darbą iki 70 metų? Tuo reikalau, rodos, turėjo valdžia susirūpinti, bet valdžiai nekreipiant į tai dėmesio ir deka stipriai unijai, ir patys angliakasiai išsikovojo sau atitinkamą senatvės pragyvenimą. A. Vajsnis.

SOTUS ALKANAM PADEK

AID OVERSEAS, INC., 2244 W. 23rd PLACE, CHICAGO 8, ILL., USA.

Aid Overseas, Inc. siūncia maisto siuntinius į visas 4 Vokietijos zonas ir kitus Europos kraštus, išskyrus SSRS. Siuntiniai yra pilnai apdrausti nuo dingimo. Prašykite pilno siuntinių sąrašo. Pristatymas trunka apie 18 dienų.

Aid Overseas, Inc., maisto siuntiniai pakuojami Europos sandėliuose, o užsakymai iš Chicago siunčiami AIR MAIL.

UŽSAKANT DIDESNIUS KIEKIUS DUODAMA NUOLAIDA.

C. 15 sv. grynų kiaušinių taukų \$ 5.40	Siuntinys Nr. 42 — \$6.95	Siuntinys Nr. 63 — \$9.95
D. 37 sv. grynų kiaušinių taukų \$ 8.85	2 sv. (be 2 oza.) sviesto	2 sv. 3 oza. rūkytų lašinių
Siuntinys Nr. 30	2 sv. 3 oza. rūkytų lašinių	2 sv. 3 oza. piln. rieš. sūrio
A. 5 sv. deg. kavos \$ 5.50	1 sv. 2 oza. šokolado	2 sv. 3 oza. ryžių
B. 5 sv. degintos kavos	1 sv. 2 oza. cukraus	2 sv. (be 3 oza.) k. taukų
vos 5 skard. dėž. \$ 5.80	1 sv. 2 oza. degintos kavos	2 sv. (be 2 oza.) margarin.
		1 sv. kakavos
		1 dėž. (400 gr.) grietinės

1 sv. pieno miltelių
2 sv. degintos kavos
4 oza. arbatos
½ sv. šokolado

Siuntinys Nr. 74 — \$4.70

1 sv. 2 oza. rūkytų lašinių
1 sv. 2 oza. nedeg. kavos
1 sv. 2 oza. avižinių dribsių
1 sv. 2 oza. cukraus
1 sv. 2 oza. pilno rieš. sūr.
½ sv. šokolado
1 dėž. (400 g) margarino
1 sv. pieno miltelių

Siuntinys Nr. 77 — \$6.90

2 sv. (be 2 oza.) sviesto
2 sv. (be 2 oza.) k. taukų
1 sv. kakavos
1 dėž. (400 gr.) grietinės

1 sv. ryžių
2 sv. 3 oza. rūkytų lašinių

Siuntinys Nr. 90 — \$5.00

1 sv. 2 oza. kiauš. taukų
1 sv. 2 oza. rūkytų lašinių
1 sv. 2 oza. dešros
1 sv. 2 oza. sūrio
1 sv. 2 oza. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 93 — \$6.95

5 sv. degintos kavos
5 sv. kiaušinių taukų

Siuntinys Nr. 94

A. 5½ sv. šokolado \$4.50
B. 8 sv. bičių med. \$4.80
C. 5 sv. kakavos .. \$3.40
E. 10 sv. džiov. slyv. \$3.60
I. 5½ sv. margar. \$3.50

Siuntinys Nr. 1 — \$6.90

2 sv. kiaušinių taukų
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. saliami dešros
2 sv. (be 2 oza.) ken. bek.
1 dėž. margarin. (400 g)

Siuntinys Nr. 6

A. 10 sv. cukraus — \$2.10
B. 20 sv. cukraus — \$3.20

Siuntinys Nr. 7

A. 10 sv. kv. miltų \$2.60
B. 20 sv. kv. miltų \$ 3.20

Siuntinys Nr. 10 — \$6.40

2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaušinių taukų
2 sv. margarino
2 sv. degintos kavos
1 sv. šokolado

Siuntinys Nr. 14 — \$5.80

2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaušinių taukų
2 sv. cukraus
1 sv. marmelado
1 sv. kiaušienos mėsos
2 gab. tualet. muilo

Siuntinys Nr. 19 — \$9.95

4 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaušinių taukų
2 sv. margarino
2 sv. marmelado
4 sv. degintos kavos
4½ sv. cukraus
2 gabalai tualet. muilo

Siuntinys Nr. 25

E. 10 sv. grynų kiaušinių taukų \$ 4.25

PASKUTINĖS LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS DIENOS

(Atkelta iš 2-ro pusl.)

Kaip jau žinoma, 1940 m. liepos 14 d. Sovietų Socialistinių Respublikų Sąjunga įteikė Lietuvai ultimatumą niekingu ir nepateisiamu pretekstu, kuriame buvo pareikalauta:

1. kad konstitucinė Lietuvos vyriausybė būtų priversta tuojau atsistatydinti;
2. kad Vidaus reikalų ministeris ir Valstybės saugumo policijos viršininkas būtų teisiami be įstatymais paremtos procedūros ir
3. kad būtų suteiktas laisvas ir neribotas Sovietinių karių pajėgų įžengimas į Lietuvą.

Kitą dieną rusų Raudonoji armija, užpuolusi Lietuvos pasienio sargybas, peržengė Lietuvos sieną ir okupavo visą Lietuvą. Toliau tuo tikslu iš Maskvos atsiųstų aukštųjų sovietų pareigūnų buvo mums paimta marionetinė vyriausybė ir visa administracija pavesta Sovietų Socialistinių Respublikų vyriausybės kontrolei.

Visiškai inkorporuoti Lietuvai į Sovietų Socialistinių Respublikų Sąjungą liepos 14 d. buvo įsakyti rinkimai į Seimą (parlamentą), kurių pasėka buvo didžiausias Lietuvos gyventojų valios sufalsifikavimas.

Nuslopinti bet kokią pasipriešinimo pasireiškimą, dar prieš rinkimus buvo uždrausti visi lietuvių klubai ir organizacijos, pagrobta lietuvių spauda ir jos redaktoriai jėga pašalinti iš pareigų, ir daugiau ar mažiau visuomenės gyvenime įtakingieji asmenys buvo areštuoti. Žmonės, kurie anksčiau buvo laikomi Lietuvos valstybės priešiniais, paskirti į vyriausybės pareigas, ypačingai į Valstybės saugumo policiją.

Komunistų partija buvo vienintelė poitinė organizacija, kuriai leista veikti legaliai. Ir ji tai padarė lemiama įtaką į paskirtus rinkimus. Tik vienas kandidatų sąrašas buvo leistas, būtent, toks, kuris buvo priimtinas komunistų partijai.

Kad priverstų būtinai dalyvauti rinkimuose, kiekvienam, kas nenorėjo balsuoti, buvo grąšinama paskelbti laudies priešiniais ir kiekvieno asmenišką dalyvavimą buvo

griežtai tikrinamas.

Tuojuo buvo aišku, kad seimas, išrinktas tokiomis aplinkybėmis, buvo tik aklas įrankis komunistų partijos rankose ir tuo pačiu Sovietų Socialistinių Respublikų vyriausybės rankose. Šiandien, 1940 m. liepos 21 d., seimas priėmė rezoliuciją: įvesti krašte sovietų sistemą ir inkorporuoti Lietuvą į Rusijos Sovietų Socialistinių Respublikų Sąjungą.

Visos tos Sov. S-gos vyriausybės priemonės yra begėdiškas visų Lietuvos Respublikos su Sov. S-ga pasirašytų sutarčių sulaužymas, o ypatingai:

1. 1920 m. liepos 12 d. Taisikos sutarties, kuria Sov. S-ga, kaip buvusios carinės imperijos paveldėtoja, be sąlygų pripažino Lietuvos nepriklausomybę ir autonomiją, į kurią ji visiems laikams atsisakė suvereninių teisių, kokias anksčiau Rusija turėjo į Lietuvą (žiūr. str. 1);
2. 1926 m. rugsėjo 22 d. Ne puolimo pakto ir jo atnaujinimų 1931 m. gegužės 6 d. bei 1934 m. balandžio 4 d. Tuo pakto Sovietų Sąjungą pasizadėjo respektuoti Lietuvos suverenumą ir jos teritorijos integralumą bei neliečiamumą bet kokiomis aplinkybėmis (žiūr. str. 2) ir susilaikyti nuo bet kokių jėgos pavartojimo (žiūr. str. 3);
3. 1939 m. rugsėjo 10 d. Tarpusavio pagalbos pakto, kuriuo Sov. S-gos vyriausybė pakartojo savo iškilmingus pasižadėjimus Lietuvai jokių būdu nepažeisti Lietuvos valstybės suverenumo bei jos vidaus santvarkos.

Visų tų aplinkybių akyvaizdoje aš jaučiuosi priverstas kaip konstitucinių Lietuvos Respublikos veiksmų paskirtas ir akredituotas prie Reicho vyriausybės ministeris pareikšti iškilmingiausią ir ryžtingą protestą prieš mano krašto priespaudą ir Lietuvos suverenumo bei tautinės nepriklausomybės išplėšimą iš Sovietų Socialistinių Respublikų Sąjungos pusės ir pareikšti, kadangi viršuje minėta korespondencija ir

Argi tiesa irgi melas?

„Nepriklausomos Lietuvos“ 27 nr. 11p. korespondencija apie Londone ALOK sudarymą. Ten buvo pasakyta, kad vienos Londono lietuvių organizacijos valdyba, kitas organizacijos paneigdamas, nesutiko, nors ir rašyti kviečiamas, jeiti į ALOK.

Dabar ta pati valdyba „Tėvyskės Žiburij“ Nr. 29 paskelbė, kad minėta korespondencija apie ALOK sudarymą yra melaginga ir tam įsąjkinij. 8 m. liepos mėn. 23 d. šaukia na mūsų susirinkimą.

Paskajęjus „T. Žiburijose“ minėta skelbimą, daug kas galėtų pamanyti, kad Londono lietuvių tarpe tikrai kažkas įvyko, jog dėl vienos korespondencijos šaukiamas net specialus susirinkimas. Tačiau tikrumoje njeio čia ypatingo nėra. Tiesa, susirinkimas įvyko, tik labai negausus — vos per dvidešimt žmonių atsilankė. Pasirodė, kad tai buvo eilinis susirinkimas ir jame svarstomą kasdieninį smulkų reikalą. Apie „melagingą“ korespondenciją valdybos pirmininkas tik keliais žodžiais užsiminė ir nepatiekė jokių įrodymų bei faktų apie korespondencijos „melagingumą“.

Vienas susirinkimo dalyvis, turėjęs po ranka „Nepr. Lietuvos“ Nr. 27, ištisai perakaitė minėtą korespondenciją ir

je minėta seimo rezoliucija buvo pristata Rusijos okupacinio autoriteto, ji neturi reikšmės, bei yra smurtinga Lietuvos gyventojų valios išreiškimo falsifikacija ir kad ji yra griežčiausiai priešinga Lietuvos Valstybės konstitucijai ir interesams taip pat ir tautų laisvo apsisprendimo teisei, ir kad dėl to ji negali būti jokių būdu pripažinta galiojanti.

Naudojusi proga pareikšti jūsų Ekscelencijai mano aukščiausios pagarbos patikrinimą.

K. Škirpa.

Liepos 22 d. Latvijos ministeris įteikė panašų protesto laišką. (b. d.)

PADEKOS

Už pareikštą tokį didelį mums nuoširdumą ir suteiktas tokias gražias ir vertingas dovanas, mes esame dėkingi Tilsburgui ir Delhi tautiečiams: pp. Skudžiams, pp. Jakniūnams, pp. Taurinskams, pp. Šimūčiams, p. Tereškevičiui, pp. Mateliams, pp. Dudurkams, p. Bartului, pp. Vosyliūnams, pp. Stradomskiams, pp. Baleišiams, pp. Gurkliams, pp. Balniams, pp. Rugieniams, p. Gorky, p. Molinkačiui, pp. Grapštams, p. Rudinskiui, p. Ceplai, pp. Bikams, pp. Augustinavičiams, pp. Dūmšams, pp. Laur, pp. Hisler, pp. Tamašauskams, pp. Enskaičiams, pp. Stanilams, p. Jovaišui, pp. Stanaičiams, pp. Skudams, pp. Mažeikams, pp. Ridičiams, pp. Maldeikiams ir visiems prisidėjusiems prie šių išlaidų, mes tariam nuoširdų aciu.

Gediminas ir Ona Vindašiai.

PAIEŠKOJIMAI

— Karolina Bukackaitė - Palkotjenė, Calgary, 615 — 8th Ave. E., Alberta, ieško savo brolio Kazimejro Bukacko, atvykusio į Kanadą 1914 metais iš Ukmergės aps., Žemaitkiemio val., Lyduokų. Kas žino apie mano brolių, maloniai prašau man pranešti.

— Prašau skubiai atsilepti p. Lazauską, gyv. Hanau stovykloje. Noriu suteikti žinių apie Onutę Ratkevičiūtę. L. Bielinė, Toronto, 195a Argyle St.

— Hasenbeinienė, gim. Kvedaravičiūtė Marcelė, gim. Eigerdonių km., Alytaus apskr. duktė Aleksandro ir Katrės Rakauskaitės, kilusi iš Budzių km., ieško savo giminaičio Jono Zmidrevičiaus. Adresas: DP Camp, Wehnen, Germany.

IESKOMAS BUTAS

Iš trijų - keturių kambarių, vedusių porai. Siūlyti telefonu HE 4017, po 6 val. vakaro.

ISIGYKITE LIETUVIŠKAI — ANGLISKUS ŽODYNUS!

Ar norėsi greičiau išmokyti angliskai, ar pagilinti savo kalbos žinias, vis pasigies žodžių žinias, jei dar nesijisigiję tokio kalbos šaltinio, įsigyk

V. Pėterajio Lietuvišką — Angliškų ŽODYNUS. — Žodyną gaunami, prisijungiant pašto perlaidą šiuo adresu: I. Andruskeviciene, 5155 Bourbonniere, Apt. 6, Montreal, Que.

LAROSE & LEFEBVRE

Nejudomas turtas.

Lietuviai atstovai A. ŽARNAUSKAS (A. J. Zarnon).

Sąžiningai patarnaujame lietuviams, perkant bei pardodant namus ir visų rūšių biznius. Duodame išimokėjimui su 1 ir 2 mortgage. 2057 St. James St. W., Montreal. Tel. WI 0227 (Dieną ir naktį)

Mes valome ir dažome įvairius, kaip vyriškus, taip moteriškus drabužius. Taip pat išvalome apšalčiusius nuo lietaus uždedami jiems "Drex", kad neperleštų vandens ir duotų gražesnę išvaizdą.

Taipgi valome visokiausios rūšies karpetus ir fotelius (Chesterfields), gardinus lengvus ir sunkius. Sutalsome rūbus (išrūmus), įsiuваме sagas ir pan. Kiekvieną orderį paimame iš namų ir pristatome į namus.

Už mūsų atliktą darbą garantuojame.

Dėl informacijų prašome telefonuoti TRemore 1135 (galima pašaukti lietuviškai).

Lietuviai savininkai:

J. Kriaučeliūnas

J. Matulaitis

A. Majauskas

MONTREALIS 2836 Allard Tr. 1135

Lietuviai laikrodininkas, turįs ilgametę praktiką,

ZUKAS ANTANAS

1062 Riverview Ave., Verdun, Montreal, Que. Tel. TR 2050, priima pataisymams įvairius laikrodžius. Darbas atliekamas greitai ir sąžiningai. Kainos žemesnės, kaip kitur. Už pataisymus garantuoja. Kreiptis vakarais po 6.30 val.

ATEITIS BE ROPESČŲ.

ŠEIMA APRŪPINTA.

Geriausią progą apsirūpinti ateitimi ir išvengti gydomosi išlaidų jeigu laiku apsiūrausi,

„THE MACCABEES INS.CO.“

kuri jau 72 metus sąžiningai patarnauja ir draudžia nuo nelaimingų atsitikimų, ligos atveju ir specialiai mažamečius vaikus.

Informacijas teikia ir apdraudimą atlieka naujai paskirtas atstovas:

JONAS BERŽINSKAS,

88 Annette St., Toronto, Ont., telef. LY 2816.

P. S. Draudimas atliekamas ir provincijoje gyvenantiems (šeštadieniais ir sekmadieniais).

JOE HAVER

Radio Tarnyba

Taisomi visų rūšių aparatai.

TELEFONAS Randolph 4708.

63 ST. CLAIR AVE. EAST. TORONTO.

LIETUVIŠKA

BALDU KRAUTUVE

IR DIRBTUVĖ.

PARDUODAME GATAVUS, PRIMAME UŽSAKYMUS IR PATAISYMAS.

ATLANTIC CITY BEDDING & UPHOLSTERING CO

899 BLOOR ST. W. TORONTO, TEL. LO 1438.

SAV. J. KAMICHAITIS. PATARIMAI VELTUI

KRIMINALINĖ AR CIVILINĖ BYLA?

MES SUTEIKAME JUMS

TEISINĖ - KALBINĖ PAGALBĄ

Tvarkome imigracijos, pilietybės, palikimų bylas; su darome darbo, buto garantijas, dokumentus, patvirtintus vertimus; tarpininkaujame nuosavybę perkant, par duodant; atstovaujame įmonėse, įstaigose; teikiame visokeriopą informaciją; giname Kanados ir kitų kraštų lietuvių interesus. Jums patarnavimus atlieka teisininkai ir kalbininkai, studijavę Amerikos bei Europos universitetuose.

JONAS JUŠKAITIS

108 St. George St., Toronto, Ont., Canada, Tel. KI 1494

Jei Jums reikalingas elektrinis darbas šaukite

VIRBALL ELECTRIC REG'D

TEL. DO. 3655

Lietuviai Elektros Kontraktoriai

Darbas garantuotas — Greitas patarnavimas

Visokios rūšies elektros įtaisymas bei pataisymas

Laikau pardavimui visokius elektrinius reikmenis

Savininkas: STASYS VIRBALAS, TEL. DO. 3655

816 JEAN TALON, W, MONTREAL

MOKINKIMES ANGLISKAI

LESLIE MACKINTOSH

Anglų kalbos mokytojas tarptautiniame YMCA skyriuje Montrealyje.

ŠEŠIŲ MĖNESIŲ KURSAI PAŽENGUSIEMS MOKINIAMS.

Siųskite penkis dolerius reregistracijai ir mokėkite tris dolerius mėnesiui.

Rašykite: Leslie Mackintosh Reg'd., P. O. Box 294, Westmount, Quebec.

Mesine ir maisto produktai

SAVININKAS JUOZAS PAPLAUSKAS

1918 FRONTENAC, MONTREAL

TEL. FA 0209

VICTORIA CLEANERS & DYERS CO.

EXPERT CLEANING & DYEING SERVICE FOR CLOTHES AND HOUSE FURNISHINGS OF ALL DESCRIPTIONS. MINOR REPAIRS. RUGS AND CHESTERFIELDS CLEANED. CITY-WIDE PICK-UP AND DELIVERY. FUR AND GARMENT STORAGE.

2832 ALLARD TR. 1135

MONTREALIS 2836 Allard Tr. 1135

MONTREAL

DAIL. A. TAMOŠAITIENĖ DALYVAUS PARODOJE.

Teko sužinoti, kad Toronto parodoje, kuri įvyks nuo rugpjūčio 25 dienos ligi rugsėjo 10 dienos, dail. A. Tamošaitienė dalyvaus šiemet geresnėmis sąlygomis, negu pernai. Kanados Lietuvių Moterų Bendruomenės Toronto apylinkė išsiųsino parodoje labai gerą vietą, kurioje Dailės studija turės daug patogesnes sąlygas ir daugiau vietos. Todėl ir su savo darbais Dailės studija galės plačiau ir pilniau pasireikšti.

SLA 123 KUOPOS SUSIRINKIMAS

Eilinis mėnesinis Montrealio SLA 23 kuopos susirinkimas įvyko gegužinių aikštėje liepos 23 d. Kai kas naujai įsirašė kuopon, (kai kas apsimokėjo mokesčius. Bet tie, kurie neapsimoka, rizikuoja būti išbraukti iš kuopos ir netekti savo įnašų. Todėl patartina mokesčius mokėti punktualiai kas mėnesis arab už kelis mėnesius pirmyn, kaip daugelis ir daro.

PRAEJUSIO SEKMADIENIO POPIETIS MONTREALY

Nors „nevykusioje“ šių metų Kanados vasaroje ir praėjus sekmadieniui, ypač iš ryto, nežadėjo nieko gera: lijo, niaukės tėsė ir nerodė geresnių popiečio perspektyvų, tačiau pamažu ėmė šviestis ir apie pietus jau buvo visai graži diena, o popietis — tiesiog puikus. Todėl ir gegužinių vieta prigužėjo pilna žmonių. Palankiam orui esant, jaunimas ir visi mėgėjai pasisukti buvo labai patenkinami.

Piknike lankėsi iš kitų vietovių lietuvių: iš Toronto Ponai Jūrskai, viešėję pas Ponus Bakanavičius, ir stud. d-jos narys p. Bajorinas, iš Čikagos Ponai Grišai ir dar daug kitų tautiečių, kurių nepasisekė užregistruoti. Praėjusio sekmadienio popietį čia praleido Montrealio universiteto prof. Povilano šeima, senasis kanadietis J. Gričius ir daugelis kitų tautiečių, kurie mielai lankosi kas sekmadienis.

POPIETINIAI „NL“ SUBUVIMAI

Atėinančiais sekmadieniais, kaip ir praėjusiais, „NL“ popietiniai subuvimai — gegužinės — piknikai vyks, kaip paprastai, sekmadienių popiečiais — maždaug nuo 2 valandos, bet, kas nori, gali ten vykti ir anksčiau. Nors ši gegužinių vieta truputį toliau negu pernykštė, bet dabar jau visi pripažįsta, kad ji daug patogesnė ir malonesnė, negu pernykštė. Čia tikrai tyras oras, nes nei iš tolo nepasiekia jokios dulkės. Čia labai daug augmenijos ir daug paukščių, ypač po vaisių brandinančiomis obelimis. Ir čia šokių aikštelė taip pat mė-

TEL. FI. 2682

Marche BOULEVARD Market

SAV. PAUL GUDAS,

MĖSA, ALUS, GROSETERIJA, DARŽOVES.

6033 Monk Blvd., VILLE EMARD, Montreal.

ŠEIMININKĖMS

RAŠO DIPL. AGR. J. ŠIPELIENĖ.

PIETŪS NR. 4.

1. Šokoladinė sriuba.

Proporc.: 4 stiklinės pieno, 3—4 kiaušiniai, 4—5 šaukštai cukraus, 4 onz. šokolado, 1 lazdelė vanilijos.

Darbas: Trynėjus su cukrum įstrinti. Pieną, vaniliją, su tarkuotą šokoladą užvirinti ir užplikyti įstrintus trynius. Baltymus kietai išplakti, dėti į verdamą pieną po šaukštą, uždengti, kaip baltymai susitraukti.

Į stalą ducti arba su virtų baltymų kleckais ar biskvitiniais džiovėsėliais.

2. Kepintj baklažanai.

Darbas: Nuvalytą baklažaną supjaustyti ripkutėmis, pa-

SERGA L. GIRINIS

KLCT ir KLB-LOKO narys Leonas Girinis guli Victoria ligoninėje, kame jam padaryta operacija.

MŪSŲ JŪRININKAI

Jaunieji mūsų jūrininkai — Antanas Morkūnas, Kostas Leipus ir Petras Varonovas, sugrįžę iš Anglijos Londono, lankėsi „NL“ redakcijoje ir trečiadienį pataikę, patalkino 30-tos „NL“ numerio ekspedijavimą. Jie, pasirodė, Londone buvę „Britanijos Lietuvių“ ekspedijavimo talkoje ir pasakojo apie Londono lietuvių gyvenimą. Jie tokiu būdu per porą savaitių aplanko Kanados Montrealį ir Anglijos Londoną.

Dabar visi trys šie mūsų jūrininkai (p. Voronovas, hamiltonietis, pasirodė, neseniai patekęs į šį laivą, kuriame jau plaukiojo p. Morkūnas ir p. Leipus) su kroviniu išplaukė į Belgijos Antverpeną, iš kur plauks vėl į Angliją, o sugrįžę į Montrealį, darys labai idomią kelionę į Hudzono įlanką, kur paims Saskatchewano kviečių krovinį ir gabens jį į Europą.

Visi trys mūsų jūrininkai turi viename laive savo lietuvišką bendruomenelę ir darbu patenkinti, nors pakeičiui kartais ir tenkį susidurti su nemaloniomis audromis, kurios tačiau nesti ilgos. Montrealis gi visuomet džiaugiasi matydamas savo jaunuosius jūrininkus, kurie irgi apgailestavo negalėję šį kartą atsilankyti gegužinėje.

LANKĖSI „NL“ REDAKCIJOJE

„Nepriklausomos Lietuvos“ redakcijoje lankėsi iš Toronto Ponai Jūrskai, kurie „NL“ paaukojo 10 dolerių. Didelis jiems už tą paramą ačiū.

Iš Čikagos taip gi „NL“ redakcijoje lankėsi Ponai Grišai, vienė su sūnum Ričardu.

VIENAS IŠ DIDŽIAUSIŲ IR ĮTAKINGIAUSIŲ KANADOS SAVAITRAŠČIŲ

anglų kalboje „The Ensign“ neseniai įgaliojo mūsų tautiečių Juozą Skučą platintoju lietuvių tarpe. „The Ensign“ patiekia daug svarbių politinių žinių, ypač pasireiškia kovoję prieš komunizmą. Dėka redaktoriaus R. W. Kaiserlingo sugėrėjimo, laikraštis per pusantros metų įsigijo jau per šimtą tūkstančių skaitytojų ne tik Kanadoje, bet ir visame pasaulyje. Pažymėtina, kad R. W. Kaiserling'o gimtinė — Lietuva.

Gauti informaciją arba užsi prenumeruoti galima per Juozą Skučą 3580 Lacordaire St., Montreal 5, P. Q.

Išpūdingai palaidotas M. King.

William L. Mackenzie King, išbuvęs Kanados ministru pirmininku daugiau kaip 21 metus — ilgiau negu bet kuris kitas valstybės vyres Britų Imperijoje — ketvirtadienį Toronte buvo palaidotas į paskutinę poilsio vietą. Mums tos laidotuvis yra įdomios keliais atžvilgiais. M. King buvo universalus diplomatas, kuriam vadovaujant buvo suformuota pasaulinė galia, kokia šiandien yra Kanada. Jį sau lygiu skaitė didžiųjų valstybių galvos, kurių galioje yra krepiti istorijos vairą viena ar kita linkme. Jam gyvam esant ne vienas stebėjosi jo vispusiškais gabumais. Jam vykstant į paskutinio poilsio vietą mes stebėjome jo laidotuvių kulkumą.

Velionies masto valstybės vyrus kontinentalinėje Europoje buvome prapatę matyti laidojant su gidele pompa: garbės sargybos, iškilmingais paradais ir ilgomis liaupsinančiomis kalbomis. M. King buvo liks kukliu žmogumi ir tada, kai buvo įkopęs į fenomenalio pasikėimo zenitą savo tautos tarnyboje. Jis pats buvo išreiškęs pageidavimą, kad tokioje pat kuklioje atmosferoje jį matytų žmonės ir jo paskutinėje kelionėje.

Škotų tautinės gedulo melodijos pasitiko palaikus, kai jie raudonai uniformuoti Karališkosios Policijos narių buvo nesami iš specialaus traukinio, atėjusio iš sostinės Ottawos. Visų trijų ginklų rūšių garbės sargyba, susidedanti iš Kanados gyventojų sudarančių tautų atstovų, stovėjo tarp Umon stoties ir laidotuvių mašinos. Plačiąja Universiteto Alėja ietai vyko laidotuvių procesija pro pastatus, kurie velioniu

buvo brangūs: Asgoode Hall, kur jo tėvas buvo teisės mokslų profesorius; pro Toronto Universitetą, kuriame jis, kaip teisių mokslų studentas, vadovavo sėkmingam streikui prieš Senatą dėl platesnių studentijos savivaldos teisių. Sešių mylių ilgio kelias iki Mount Pleasant (Malonaus Kalno) kapinių buvo tirštai supamas žmonių. Vieno dienraščio tvirtinimu, apie pusę milijono gyventojų buvo atėję pareikšti paskutinę pagarbą savo didžiajam sūniui. Mirusio premjero sesuo, važiuosianti paskui karštą, matydama minias žmonių nuleistomis galvomis su ašaromis sudrėkintais vaidais, galėjo patvirtinti, kad tų paprastų civilių žmonių pagarbos ir galios čia jausmai jos broliui reikšė didesnę pagerbimą, negu bet kokia kita apeigų forma. Kapinėse karstas buvo atiduotas žemei šalia M. King tėvų kapo su presbiterijonikomis apeigomis, dviem dvasiškiams sakalbėms maldą į Visagali. Ceremonijose dalyvavo giminės, Kanados Ministrų Pirmininkas ir federalinio kabineto ministrai, Ontario provincijos karaliaus vietininkas, premjeras ir Toronto miesto burmistras. Jokių kalbų nebuvo pasakyta. Velionies darbai Kanadoi, kuriai tarnaudamas jis atidavė visus suaugusio vyro metus ir sveikatą — iš premjero pareigų dėl sublogėjusios sveikatos buvo pasitraukęs tik prieš dvejus metus — visiems yra žinomi ir kalba už save. Visi mes laidotuvių dalyviai buvome giliai paveikti išpūdingumo „kuklių laidotuvių, kurtas rengė valstybė vienam iš didžiausių savo sūnų.

Jonas Juškaitis.

Pranešimai

VISI Į GEGUŽINĖ HAMILTONE!

Rugpjūčio mėn. 6 d., sekmadienį, visus kviečiame atsilankyti į linksmą, jaugią gegužinę Hamiltone. Gegužinė įvyks dar hamiltoniečiams nematytoje vietoje. Nua Hamiltono maždaug 15 mylių Toronto link vienoje anglų farmoje. Gegužinės vietas yra žavėtinai: iš vienos pusės gražus kalnas, pakalnėje nepaprastai erdvi patogi šokiams ir sportui pieva, kitoje pusėje gražus miškelis, o per vidurį pievos teka srauni upė. Kiekvienas atvykęs galės maloniai praleisti laiką ir pakvepuoti tyru oru.

Vykstantį ir gegužinę specialūs autobusai lauks prie lietuvių parapijos bažnyčios (58 Dundurn St. N. Autobusai išvyks po pamaldų. Tiems, kurie dirba iki pietų, vienas autobusas bus prie bažnyčios 3 val. po pietų.

Gegužinės metu grieš puiki žinoma italų kapela. Skanų valgių ir gausinančių gėrimų bu vietoje. Bus loterija, sporto dalykėliai, premijos bus teikiamos.

Hamiltono V. Aušros Vartų Parapijos Komitetas.

DIDŽIULĖ GEGUŽYNĖ!

1950 m. rugpjūčio mėn. 6 d. 2 val. pp. gražioje p. Stasio Kačiulio farmoje: R. R. 4. Monbridžiai, Londono liet. kolonija, ruošia linksmą gegužinę, su programa ir kitomis įvairenybėmis. Veiks turtingas buffetas. Groja puiki kapela. Todėl tolimųjų ir artimųjų apylinkių lietuvių nepraleiskite progos. Iš Londono kursuoja autobusas: 2,15 ir 3,15 val. pp. iš turgaus aikštės, nuo King St.

KLB London, Lont. Apylinkės Valdyba.

Maskva vokiečių komunistams įsakė suaktyvinti veiklą

„NL“ bendradarbiui pranešimas iš Berlyno.

Berlyne įvykusiame SED silaikyti, nes vistiek „Vakarų“ partijos suvažiavime politbiuro karininkams ir geštapo vadui Zaisseriui bolševikų part. centro komiteto narys Pospilovas, užtikrino, kad iš komunistų partijos pasės, jei „liaudies policija“ bandys paglcunžti vakarinius sektorius, jokių kliūčių nėra. „Taikos verbuotojams“, su „priešatominiais sarašais“ gavus iš gyventojų pylos ir patekus kelioms dienoms atsivėdinti, komunistų pavesta pulti prancūzų sektoriaus gyventojus. Kitų dviejų sektorių gyventojus terorizuo-

Kaip ir Austrijoj, kur rusai paskutiniuos mėnesiais kelia klupsti moja prie savo lovio „nacionalinės sąjungon“ spiečiamus buvusius nacių, taip ir Berlyne suvažiavimo metu duotos instrukcijos daugiau į save patraukti V. Vokietijoj gyvenančius buvusius nacių vadus, wermachto generolus ir karininkus.

Kad pagreitinus „išvadavimą“, Vakarų Vokietijoj komunistai suaktyvins bruždėjus, maskuodami juos visokiais sąskrydžių ir kongresų vaidais. Tai pradėsia Rhuro krašte.

Suvažiavimas priėmė 10.000 „liaudies policininkų“ paradą.

Aviacijos atstovų neatšuntė, nes kaip pranešė į vak. Berlyną atbėgęs „liaudies policijos“ naujokų apmokymo skyriaus vadas Karl Hermann, „oro policija“ yra organizavimosi stadijoje. Nors policijos vadais pasirašinėjo vokiečiai, bet faktiniai vadai yra rusai — generolas Gorochovas ir pulkininkas Kabanov.

TORONTO

KAIP VYKSTA SURAŠYMAS

Toronto LOK-ui dabar yra darė pastabą, kad dabar Amerikos ūmonės dideliuose laikraščiu antgalviuose mato tai, kas prieš 10 metų (Hitlerio žygių pradžia) buvo skaitoma su baiminga antipatią.

Taigi, kitoki dabar laikai ir kitaip žmonės dalykus įrodinėja.

Netikėta grožio karalienė.

Kasmet Toronte įvyksta pagal Amerikonišką šio krašto įprotį grožio karalienės rinkimai. Šiais metais ja tapo 18 m. sodietė mergaitė Ruby Mann iš Grimsby miestelio. Ji, kaip ta Pelenė iš pasakos, atvažiavo į Toronto ieškoti kokių užsiemimo ir po 3 dienų nesekinės su likusias 9.35 dol. suko lūdnai galvą, kaip verstis toliau. Vienos draugės patariama, pabandė laimę konkurse, kurį ruošė miesto policija labdaros tikslams ir... pabudo kitą rytą pagarsėjusi, visų garbinama, nuolat reporterių varginama ir fotografuojama.

Minėtas klausimas yra pagrindinė tema dabartinių komitetų posėdžių, svarstymų ir žygių. Ligšiolinė surašymo eiga, kuri išskirstyta po liet. avišką versio imones ir parapiją, neduoda reikalingų rezultatų, nes tiek LOK-o pagalbininkai, tiek pati liet. visuomenė nerodo dar tinkamo dėmesio šio reikalo gyvesniai išjudinimui. Patys komiteto nariai, kurie jau nuo liepos mėn. pradžios pasikėsdami budi bendruomenės patalpose ar po kiekvienų pamaldų parapijos salėje, taip pat susirinkimų ir gegužinių metu, nustumdami savo asme niškų reikalus į šalį, atlieka surašinėtojų apreigas, be nuosirdžios visuomenės pagalbos nepajėgs įvykdyti šią bendruomenišką prievole. Nežiūrint, kad mūsų žmonės yra nepaslinkus įvairiems surašinėjimams ir, be to, gyvenant išbrastyta dideliame Toronto plote prie vasaros darbų judumo nevaisinga gali atrasti reikalingo laiko, tačiau reikėtų tikėtis, kad šis klausimas kiekvieno lietuvišką kalbančio ar galvojančio tautiečio nebus apleistas ar perdaug užvilktas.

Gal pats svarbiausias dalykas, kad mergaitė gavo 1000 dol. premiją, daug dovanų daiktų ir neapmokamus geriausių Toronto madų kursus.

Aukščiausias jos nelaukto triumfo punktas buvo grįžimas į Grimsby, kur policijos eskortui lydint, ją pasitiko mažo miestelio gyventojai su visa 10 galvų ūkininko Mann šeima priekyje.

Dabar kanadiškai Pelenėi ne reikės perdaug sukti galvos užsidirbti pragyvenimui, nes atsisiras ir tvirtesni vedybinių pasiūlymų, nežiūrint, kad ji iki šio laiko turėjo keliolika nepastovių boy-friends ir labai mėgo kino artistą Gary Cooper.

Algirdas Pulkys.

Toronto LOK savo užsimojimuose taip pat įvertina lietuviškos Kanadoje spaudos vaidmenį, kuri išsamiai judindama bendruomenės mintį, palengvina atsikrų apylinkės komitetų paruošiamąjį organizacinį darbą.

Stekas.

MOTERŲ BENDRUOMENĖS NARIŲ DĖMESIUI

Kanados Lietuvių Moterų Bendruomenės Toronto apylinkės narėms pranešama, kad rugpjūčio 11 dieną 8 valandą vakaro pp. Indrelių bute, 202 St. Clarens Ave., šaukiamas visų narių nepaprastai susirinkimas labai svarbiems reikalams aptarti. Maloniai prašomos visos narės dalyvauti kuo skaitlingiausios.

TORONTO NUOTAIKOS

Slavų kongresas.

Toronto Massey Hall įvyko Kanados slavų kongreso atidarymas, kuriame prisigrūdo apie 4000 puolikos. Jos tarpe mairėsi atstovai beveik iš kiekvienos Kanados provincijos, pradedant nuo Quebec'o ir baigiant Br. Kolumbija.

Ant garbės platformos, kur plevesavo įvairių slavų tautų su Sov. Rusijos priekyje vėliavos, stovėjo 12 tuščių kėdžių. Jas turėjo užimti aukštieji taip vadinamo slavų judėjimo iš saltelinių komunizmo kraštų atstovai ir kurie rado... uždarytas Kanadon įvažiavimo duris.

Žygišiausia kviestinė asmenybė turėjo būti gen. Aleksandr Gudarov, visąsąjunginio slavų komiteto pirmininkas.

Nors sovietinių klapčiukų delegacijoms nepavyko pasirodyti, jų toną perdavė pykčiu ir kurstymais persisunkusios sveikinimo telegramos, kuriose neigiamai Kanados „kapitalistų“ adresu komunistiškų įvertinimų.

Nuo platformos ir iš nešančių delegacijų telegramų skambėjo kaltinimai JAV politikai, kuri vedanti pasaulį prie karo. Čekai, pav., surado, kad kaniškai ir plėšikai karia gaisrą, o jugoslavų, kaip jie patys pasivadino „politiniai emigrantai Lenkijoje“ išpylė praeikimą Amerikos imperialistams ir jų Tito samdiniais.

Idomiausia, kaip Toronto anglų spauda pažymi, beveik joks kalbėtojas nepalietė vyktančio Korejokaro. Tik svečias iš JAV Leo Krzycki pabrangdas.

Jonas Juškaitis.

UŽSIMUŠĖ

Vytautas Ivanauskas, 28 metų naujas ateivis, važiuodamas mašina užsimušė. Drauge važiojo jo brolis Karolis ir Ona Šukytė — sužeisti.

Važiuojant Bathurst gatve, mašinos ratai pateko tarp tram vajuos bėgių. Vairuotojas neteko kontrolės ir mašina atsimušė visu smarkumu į telefonno stulpą. Atvežtas į Western ligoninę, V. Ivanauskas jau buvo negyvas. Buvo lūžęs cprandas.